

DARBININKAS

Vol. LXXV, Nr. 44

Lapkričio - November 16, 1990 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

J. T. gen. sekretorius Javier Perez de Cuellar pasiūlė, kad J. T. Saugumo taryba tiesiog įsikištų palestiniečių teisėm Izraelio okupuotose žemėse apsaugoti. Tam pagrindą sudarytų 1949 m. priimta Ženevos konvencija, kurią pasirašė ir Izraelis.

Pakistano parlamento rinkimus laimėjusi dešiniųjų partijų koalicija ministeriu pirmininku išrinko savo vadą Nawaz Sharif, kuris buvo prisaikdintas ir pradėjo eiti pareigas.

JAV nenumato daryti bet kurių kompromisų savo politikoj su Iraku ir svarsto karinių pajėgų Persijos įlankos srity padidinimą iki daugiau kaip 240,000.

Izraelis uždraudė Vakarinio Jordano kranto ir Gazos ruožo palestiniečiams į Izraelį.

Valst. sekretorius James A. Baker susitarė su Saudi Arabijos karalium Fahd, kad karas prieš Iraką galės būti pradėtas tik prezidentui Bush susitarus su Karalium Fahd ir kad karo metu JAV karinės pajėgos galės laisvai veikti pagal jų viršininkų planus ir vadovybę. Jei Irakas užpultų Saudi Arabiją, tada vadovavimas karo veiksmams priklausytų iš anksto sudarytai jungtinei vadovybei.

Buv. Vakarų Vokietijos kancleris Willy Brandt išvyko į Iraką privačiai tartis dėl Irako laikomų įkaitų paleidimo.

Sov. S-gos prezidentas Gorbačiovas įsakė visom respublikom paminėti revoliucijos sukaktuves kariniais paradais.

Europos taryba savo nariu priėmė Vengriją ir paragino JAV, Sov. S-gą ir Kanadą įsijungti į kai kuriuos tarybos darbus.

Maskvos miesto taryba pradėjo naikinti miesto gatvėm ir aikštėm suteiktus komunistinius vardus ir grąžinti jų prieš revoliuciją turėtus pavadinimus.

Šiaurės Irane įvyko stiprus žemės drebėjimas pagal Richter skalę pasiekęs 7, bet žmonių aukų buvo tik apie 20.

70 arabų, protestuojančių dėl draudimo moterim vairuoti autovežimius, Riyadh gatvėse surengė demonstraciją ir pačios vairavo automobilius, kol policija jas sulaukė.

Kinijos užs. reik. ministeris pareiškė valstybės sekretoriui James A. Baker, kad Kinija neblokuos J. T. Saugumo tarybos pastangų panaudoti prieš Iraką karines pajėgas, jei diplomatiniai žygiai ir ekonominės sankcijos nepriverstų Iraką pasitraukti iš Kuvaito.

Irakas trukdo JAV aprūpinti savo ambasados Kuvaite personalą pragyvenimo reikmenim, bet JAV dėlto nenumato panaudoti jėgos.

Kazachstano respublika paskelbė savo suverenitetą, respublikos įstatymų pirmenybę prieš visąsąjunginius įstatymus, uždraudė respublikos teritorijoje vykdyti branduolinius bandymus. Respublikos gamtos turtais, teritoriniais vandenys, oro erdvė nuo dabar negalės būti naudojama be Kazachstano valdžios pritarimo.

Iš sovietų armijos buv. Rytų Vokietijoje yra pabėgę ir pasiprašę Vokietijoje politinės globos 58 sovietų kariai, kurių tarpe ir vienas majoras su šeima.

MASKVA IEŠKO SILPNOS VIETOS LIETUVOJE

Iš pokalbio su VIDMANTU POVILIONIU, Lietuvos Aukščiausios Tarybos deputatu

Vidmantas Povilonis

Lietuvos lenkų šiemet spalio 6-osios paskelbtasis nutarimas, kad Vilniaus kraštas yra tautinė lenkų teritorija, yra ne kas kita, kaip tik politinė problema, kurią Lietuvai brandina veiksniai, palankūs Maskvai ir nusistatę prieš Lietuvos respublikos atkūrimą.

Šitą mintį pareiškė lapkričio pradžioje New Yorke lankęsis Lietuvos Aukščiausios Tarybos deputatas Vidmantas Povilonis. Jis čia praleido porą dienų, prieš tai atvykęs iš Bostono, kur atkeliavo iš Vilniaus dalyvauti Harvardo universiteto ruošiamame seminare.

Kaip jau buvo *Darbininke* rašyta, svečias buvo užsukęs į redakciją ir čia pasidalino mintimis apie Lietuvos aktualiuosius reikalus.

Povilonis darbuojasi Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Valstybinėje komisijoje Rytų Lietuvos problemoms išnagrinėti. Jis joje yra komisijos vicepirmininku. Komisijai pirmininkauja premjerės Kazimieros Prunskienės pavaduotojas Romualdas Ozolas.

Kadangi tautinių mažumų, o ypač lenkų klausimas, šiuo metu beveik įkaltas Lietuvoje, Povilonio pateiktoji autoritetinga informacija apie tikrą padėtį, problemas ir jų galimą išsprendimą yra aktuali. Jisai apsirūpinęs reikalinga literatūra apie tautines mažumas, ypač lenkus, net su smulkiu žemėlapiu, rodančiu mažumų tikslią gyvenamąją teritoriją ir jų skaičių bei procentus, lyginant su visos Lietuvos Respublikos gyventojais.

Kas tie lenkai?

Spalio 6-osios aktas, kurį paskelbė Lietuvos lenkai Eišiškėse, savotiškai primena lietuviams ir kitą aktą, kurį padarė lenkai želigovskinkai prieš 70 metų, spalio 9 d., tik kitokiomis istorinėmis aplinkybėmis, atplėsdami Vilniaus kraštą ir patį Vilnių nuo Lietuvos.

Lenkų tautybės ar lenkiškai kalbančių gyventojų Lietuvoje šiuo metu yra apie 300 tūkstančių, gyvenančių Vilniuje, arba

kitaip vadinamoje Rytų ar Pietryčių Lietuvoje. Tai daugiausia Šalčininkų ir Vilniaus rajonai ir dalys Trakų, Švenčionių rajonų. Aukščiausioje Taryboje lenkai turi dešimt savo deputatų.

Jei prasidėjus tautiniam atgimimui prieš porą metų tokie Šalčininkų lenkai kartu su rusais traukdavo į Sąjūdžio susirinkimus, tai paskelbus lietuvių kalbą valstybine, reikalai pakitėjo. Ne tiek dėl to, kad tų rajonų gyventojus kas nors būtų pradėjęs skriausti, bet daugiausia todėl, jog atsirado veiksnys iš vietinių Maskvai priklausančių komunistų partijos veikėjų ir Maskvoje esančių jų užtarėjų. Jų visų tikslas dabar — visom priemonėm siekti atplėsti nuo Lietuvos jos istorines vietas.

Rytų Lietuvos problemoms išnagrinėti komisija ilgokai studijavo esamą padėtį, išanalizavo Rytų Lietuvos savivaldybių dokumentuose iškeltus klausimus ir pateikė savo išvadą Aukščiausiajai Tarybai.

Ko siekia lenkai

Pagrindinis Šalčininkų ir Vilniaus rajonų savivaldybių dokumentų reikalavimas — įkurti Rytų Lietuvoje "lenkų nacionali-

nus rajonus", o antruoju etapu — dar neapibrėžto statuso bendrą "lenkų nacionalinį" teritorinį darinį.

Motyvudami tokio "nacionalinio" teritorinio vieneto būtinumą, jie naudojami šiais argumentais: Tai būsianti garantija išlaikyti lenkų tautinį identitetą, pašalinti asimiliacijos grėsmę, puoselėti kultūrą. 2. Tai esanti vienintelė ekonominio-socialinio išvystymo perspektyva: žiūrėsimos socialinės diskriminacijos pašalinimo galimybės.

Be šių svarbiausių, dar keliama ir kiti reikalavimai, priimami nutarimai, bandant apriboti Lietuvos Respublikos jurisdikciją ir sudaryti sąlygas teritorinio Rytų Lietuvos išskirtinumo įtvirtinimui. Jų tarpe siūloma įstatymiška įtvirtinti lenkų kalbą kaip antrą oficialiąją kalbą, šalia lietuvių ir rusų, kaip tarptautinio bendravimo kalbą; atidėti valstybinės kalbos įstatymo įgyvendinimo terminus.

Einama ir dar toliau: norima, kad nebūtų įgyvendinami jokie administraciniai perdalijimai be Rytų Lietuvos rajonų gyventojų sutikimo, kad būtų ruošiami specialistai lenkų kalba bei įsteigtos aukštosios mokyklos lenkų kalba; kad, priimant sprendimą dėl Lietuvos valstybės atstatymo, būtų skelbiami atskiri referendumai tuose rajonuose, kurie grįžo Lietuvai po 1939 m. (faktinai kvestionuojamas dabartinis Lietuvos teritorijos nedalomumas).

Ir dar: riboti migraciją į rajonus, įvedant apmokestinimą už įdarbinimą ar apsigyvenimą tuose rajonuose; Šalčininkų ir iš dalies Vilniaus rajonuose laikytis TSRS įstatymų bei išsaugoti "tarybinės santvarkos" struktūras.

(Bus daugiau)

Time žurnalas išleido specialų numerį, skirtą moterų padarytai pažangai išskirti. Tarp demokratėjančiose Rytų Europos valstybėse iškilusių moterų pažymėjo Estijos Aukšč. tarybos pirmininko pavaduotoją Marju Lauristin ir Lietuvos min. pirminkę Kazimierą Prunskienę. Charakterizuodamas Prunskienę, pažymi, kad ji sugeba savo nuomonę pareikšti tokiu būdu, kad, pasitarimai pasibaigia be konflikto ir lieka atviri tolimesniems pasitarimams.

Vilniuje 1990 lapkričio 7-osios parado užkulisiai. Nuotr. V. Kapočiaus

A. a. Kun. Viktoras Dabušis. Nuotr. Vytauto Maželio

MIRĖ KUN. VIKTORAS DABUŠIS

Seminole, Fla., lapkričio 9, penktadienį, 5 v. v. mirė kun. Viktoras Dabušis, paskutiniu laiku sunkiai sirgęs. Laidojamas lapkričio 15, ketvirtadienį, 10:30 v.r. iš Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios Patersone, N.J. Stoję parapijoje jis daug metų vikaravo, vėliau buvo klebonu. Laidotuvių vadovauja vysk. Paulius Baltakis, OFM.

Velionis buvo gimęs 1910 gruodžio 8 Grauzų kaime, Girkalnio valsčiuje, Raseinių apskrityje. Baigęs Raseinių gimnaziją, teologiją studijavo Vytauto Didžiojo universiteto teologijos-filosofijos fakultete. Kunigu įšventintas 1935 birželio 15.

Vikaravo Pagiriuose ir Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje Šiauliuose. Nuo 1938 sausio mėn. buvo perkeltas į Kauną, kur pasireiškė kaip gabus visuomenininkas, buvo Kauno arkivyskupijos katalikų akcijos direktorius. Sovietiam okupavus Lietuvą, buvo paskirtas Pagirių parapijos klebonu.

Karo audros išbloškė 1944 metų vasarą į Vokietiją. Po karo buvo Schleswigo-Holsteino dekanu ir tautinio delegato įgaliotiniu anglų zonoje. Į Ameriką atvyko 1949 metų rudenį ir prisiglaudė Angelų Karalienės parapijoje. Nuo 1951 buvo tos parapijos vikaras. 1951 - 1952 dirbo *Darbininko* redakcijoje. Vėl į ją grįžo 1959 sausio 1 ir dirbo iki

1963 rugpjūčio 1. Tais 1963 metais persikėlė į Patersoną, N.J. į Šv. Kazimiero lietuvių parapiją. Čia vikaru buvo iki 1971, paskui buvo klebonu iki 1980, kol pasitraukė į pensiją ir išsikėlė gyventi į Floridą.

Kun. Viktoras Dabušis buvo didelės veiklos žmogus, veikė bent keliose organizacijose. Buvo Ateitininkų Federacijos gen. sekretorius, nuo 1952 administravo *Ateities* žurnalą, kol jį 1960 perkėlė į Chicagą, rūpinosi *Ateities* leidykla ir yra išleidęs eilę knygų.

Kai Amerikoje buvo organizuojama Lietuvių Bendruomenė, jis atliko daugybę paruošiančių darbų, vėliau buvo LB tarybos narys, prezidiumo vicepirmininkas. Veikė ir Kunigu Vieniybės, buvo jos išdinininku, ALRK Federacijos gen. sekretorius.

Daug triūso ir širdies įdėjo į Dainavos stovyklos organizavimą, jos pastatų statybą. Buvo vienas iš stambių tos stovyklos rėmėjų. Dainavos stovykla labiausiai jo pasigė, nes nuolat ją lankė, dalyvavo jos gyvenime.

Būdamas pensijoje, taip pat veikė įvairiose organizacijose, aptarnavo vietas lietuvių Floridoje.

Su jo mirtimi netekome žymaus visuomenininko, katalikiškojo gyvenimo organizatoriaus, lietuviškos spaudos didelio rėmėjo ir palaikytojo.

PARYŽIAUS KONFERENCIJOS METU VEIKS IR PABALTIEČIAI

Trijų Pabaltijo respublikų populiarūs frontai, kaip praneša Vilniaus radijas, planuoja politinę veiklą Paryžiuje viršūnių konferencijos metu, kai ten suvažiuos 35 valstybių vadai

sprestų Europos klausimų. Dviejų savaitių veiklą organizuoja Estijos Liaudies frontas, Latvijos Liaudies frontas ir Lietuvos Sąjūdis.

Lapkričio 17 rengiamas simpoziumas tema "Estija, Latvija, Lietuva — pilnateisiai Europos bendrijos nariai". Dalyvauja JAV ir Europos politinio ir kultūrinio gyvenimo veikėjai.

Lapkričio 18 d. pravedamas Latvijos Nepriklausomybės 72-asis minėjimas.

Lapkričio 19 d. Pabaltijo atstovai piketuoją prie konferencijos rūmų, o lapkričio 20 d. demonstracijos Paryžiaus gatvėse. Numatomos spaudos konferencijos.

Iki šiol. nebuvo žinoma, kad Pabaltijo respublikų atstovai būtų pakviesti dalyvauti net ir stebėtojų statusu šioje Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijoje.

Visos trys respublikos pasiųs ten savo užsienio reikalų ministrus, kurie New Yorke buvo susitikę su JAV Valstybės sekretoriumi James Baker III ir skandinau užsienio reikalų ministrais.

Savaitės įvykiai

Sov. Ukrainos respublika kovo su infliacija įsivedė specialius talonus, kuriuos naudoja išmokėdama darbininkams atlyginimą — dalį rubliais ir dalį talonais. Už krautuvėse perkamas prekes darbininkai sumoka taip pat dalį rubliais ir dalį talonais. Tokią reformą įvedus, krautuvėse staiga atsirado daugiau prekių.

Saudi Arabija paskelbė, kad Sirija žada atsiųsti daugiau kariuomenės į Saudi Arabiją.

Etiopija paskelbė, kad visi ten gyvenę žydai gali išvykti į Izraelį.

Sov. S-gos prezidentas Gorbačiovas, atvykęs į Prancūziją, pasirašė draugiškumo sutartį ir pažadėjo sutvarkyti Prancūzijos piliečių turimų carinės Rusijos išleistų paskolos laktų atlyginimą.

Bulgarijos sostinė Sofijoje vyko demonstracijos, reikalaujančios pasitraukti dabartinę vyriausybę, nes jos daugumą sudaro komunistai.

Saudi Arabija padidino aliejaus gamybą iki 8.2 mil. statinių per dieną ir kartu su kitomis valstybėmis sugebėjo padengti ankstyvesnės Kuveito ir Irako aliejaus gamybos nuostolius.

JAV kongresas nutraukė Zairui teiktą karinę ir ūkinę pagalbą, nes jos prezidentas Mobutu Sese Seko nekreipia dėmesio į žmogaus teises ir yra įsivėlęs į korupciją.

Valst. sekretorius James A. Baker išvyko lankyti Persijos įlankos krizę dalyvaujančių valstybių. Jis bandys sudaryti pagrindus kariniam veiksmams prieš Iraką, jei Irakas nebūtų įtikintas diplomatinėmis priemonėmis pasitraukti iš Kuveito.

Popiežius Jonas Paulius II įspėjo katalikus farmaceutininkus, kad jie turi moralinę pareigą susilaikyti nuo pardavinėjimo tokių medikamentų, kurie gali būti panaudoti nėštumui nutraukti.

Sov. S-gos ekonomistų grupė įspėjo, kad prezidento Gorbačiovo pasiūlytas ūkio pertvarkymo planas veda kraštą į per didelę infliaciją ir politinį paralyžių.

JAV gynybos departamentas nutarė pašaukti tūkstančius kautynių daliniam priklausančių rezervistų ir pasiųsti juos į Persijos įlankos sritį.

Sovietinę Moldavijos respubliką vargina ten kilusios riaušės su nuo Moldavijos siekiančia atsiskirti turkų kilmės gagauzų mažuma, norinčia sudaryti atskirą respubliką. Riaušėm malšinti buvo atsiųsta kariuomenės. 6 žmonės žuvo ir apie 30 buvo sužeista.

VYTAUTAS LANDSBERGIS SOVIETŲ TELEVIZIJOJE

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis kalbėjo per sovietinę televiziją programoje "Kas yra kas". Ta proga jis dar kartą vaizdžiai palygino Lietuvos aneksiją 1940-ais metais su Kuveito okupacija ir to krašto prievartinį įjungimą į Iraką. Lietuviai ne laisvanoriškai įsijungė į Sovietų Sąjungą, panašiai kaip Kuveitas ne laisvanoriškai prisijungė prie Irako, pasakė Landsbergis.

Ir vienu ir kitu atveju sveltimos valstybės prisijungė okupuotus kraštus. Šitai negalima kitaip pavadinti, kaip aneksija, prievartine aneksija. Vytautas Landsbergis toliau pažymėjo, kad Lietuva, šių metų kovo vienuoliktąją atkūrusi savo nepriklausomą valstybę, nenori vėl įsijungti į Sovietų Sąjungą tokia, kokia ji dabar yra. Šiuo klausimu netenka laukti stebuklo. Lietuvos nusistatymas yra tvirtas ir aiškus.

Paklaustas, ar galima tikėtis, kad ateityje Lietuva įsijungė į naująją TSRS sąjungą, kurią yra numatęs prezidentas Gorbačiovas, Landsbergis teatsakė "pamatysime".

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas taip pat griežtai pasisakė prieš sovietinių respublikų dabartinių sienų pakeitimus. Galop, į klausimą, ką

DERYBOS SU SOVIETAIS

Sovietų Sąjunga anksčiau ar vėliau pasiryš pripažinti Lietuvos nepriklausomybę, kurios atkūrimą kovo vienuoliktosios aktu Kremlius dabar dar griežtai kritikuoja, pažymėjo "Interfax" agentūrai Lietuvos vyriausybės atstovas Maskvoje Egidijus Bičkauskas.

Jis, tarp kitų, dalyvavo Lietuvos ir Sovietų Sąjungos delegacijų paskutiniame konsultaciniame susitikime, kurio metu Ryžkovas tikino, kad Lietuva turinti pasilikti Sovietų Sąjungos sudėtyje, kaltino lietuvių delegaciją išankstinių sąlygų kelimu, tariamu nenoru reikiama atsižvelgti į Lietuvos atsisakymą nuo Sovietų Sąjungos pasekmes įvairiose gyvenimo srityse.

Ryžkovo kritiška laikysena derybų partnerio atžvilgiu, vargu ar gali patarnauti derybų eigai, pažymėjo Bičkauskas, kurio įsitikinimu derybos būsiančios sunkios ir lėtos. Tačiau netenka abejoti, kad ilgainiui Maskva pripažins nepriklausomą Lietuvą.

Iš Britanijos ministerių kabineto pasitraukė ministrės pirmininkės pavaduotojas Sir Geoffrey Howe, nes jo nusistatymas dėl Britanijos įsijungimo į Europos Bendruomenę neatitiko ministrės pirmininkės nusistatymo.

manąs apie Nobelio Taikos premijos suteikimą Michailui Gorbačioviui, Vytautas Landsbergis atsakė, jog būtų buvę tiksliau paskirti premiją Gorbačioviui po to, kai būtų pripažinęs nepriklausomą Lietuvos valstybę. Pa-

žymėtina, kad užsienio spauda dažnai sugretina Vytautą Landsbergį su kitais žymiaisiais Centro ir Rytų Europos kraštų lyderiais, vedusiais savo tautas į demokratiją, laisvą ir nepriklausomą gyvenimą.

PAGALBA LIETUVOS BAŽNYČIOMS

Lietuvoje jau antrą kartą lankėsi tarptautinės organizacijos "Kirche in Not" — "Vargo Bažnyčia" atstovai. Šių metų pradžioje buvo atvykusi organizacijos darbuotojų grupelė, o spalio mėnesio viduryje — organizacijos reikalų vedėjas Marko Tomašek. Jis aplankė kelių Lietuvos vyskupijų kurijas, katalikiškų leidinių redakcijas, susitiko su keliais iš Romos grįžusiu kardinolu Vincentu Sladkevičium, kitais vyskupais ir Lietuvos vyskupijų leidybine komisija. Marko Tomašek ta proga pateikė žinių apie organizacijos "Kirche in Not" veiklą ir galimybes naudotis jos parama.

"Vargo Bažnyčia" remia pastoracinę veiklą, — bažnyčių statymą ir įrengimą, spaudos ir ryšių priemones, dvasines studijas ir pan. Lietuvai ši organizacija jau išspausdino taisyklų vadovėlius, pasiuntė po vieną telefaksą vyskupijai kurijom, paskyrė po dvi stipendijas kiekvienos vyskupijos kunigam — studentam, taigi iš viso 12. Šiuo metu naudojama tik dviem ar trimis stipen-

dijomis: bijomasi siųsti kunigus-studentus į užsienį, kad dar daugiau Lietuvos parapijų neliktų be kunigo.

"Vargo Bažnyčia" sutinka Lietuvoje įrengti vieną katalikišką spaustuovę. Tuo tikslu Lietuvoje lankėsi du tarptautiniai religinės spaudos ekspertai.

Organizacijos atstovas M. Tomašek išreiškė pasitenkinimą, kad Vyskupų konferencija sudarė Lietuvos vyskupijų katechetinę komisiją, kuri rengs taisyklų vadovėlius, katechizmus ir pagalbines taisyklų mokymo priemones. Nuo šiol "Vargo Bažnyčia" priims prašymus dėl vadovėlių spausdinimo tik iš Katechetinės komisijos.

Svečias paaiškino pagalbą atskiriems sumanymams tvarką: priimami tik bažnytinės vyresnybės patvirtinti prašymai. Prašyme turi būti tiksliai išvardyta, ko prašytojui reikia ir kodėl, kokią sumanymo dalį finansuos patys prašytojai ir kiek reikia pridėti, kokios pagalbą tikimasi iš kitų šaltinių.

LIETUVOS IR VENGRIJOS RYŠIAI

Lietuva ir Vengrija galbūt užmegs oficialius tarpusavio diplomatinis ryšius dar prieš lietuvių ir sovietų derybų pabaigą, pažymėjo iš Budapešto į Vilnių sugrįžęs Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis. Jis neatmetė galimybes, kad Lietuvos ir Vengrijos diplomatiniai ryšiai bus užmegzti dar šių metų eigoje.

Landsbergis pasakė, kad Vengrijos vyriausybė yra pasirengusi išplėsti Vengrijos ir Lietuvos santykius remiantis sutartimi, kurią 1937 metais Vengrija pasirašė su nepriklausoma Lietuva. Vengrija laiko, jog ši sutartis tebėra galioje.

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas dvi dienas lankėsi Budapešte, spalio 23 kaip garbės svečias dalyvavo vengrų tautos sukilimo prieš ko-

munistinę priespaudą 34-ųjų metų iškilme. Vengrijos Parlamento sprendimu, sukilimo diena paskelbta valstybine švente. Šiais metais pirmą kartą sukaktis buvo iškilmingai atžymėta visoje Vengrijoje. Buvo prisiminti ir pagerbti per sukilimą žuvę laisvės kovotojai, nužudyti sukilimo vadai. Vytautas Landsbergis Budapešte pasimatė su Vengrijos prezidentu, valdžios atstovais.

— Lietuviškosios komunistų partijos suvažiavimas įvyks gruodžio 1 Vilniuje. 61% narių pasisakė už partijos vardo pakeitimą. Galutinai bus apsispręsta suvažiavime.

— Lietuvos demokratų partijos antrame suvažiavime, įvyksiuose rugsėjo 30, pirmininku išrinktas Saulius Pačeliūnas.

LIETUVIŲ IR ŠVEDŲ BENDRADARBIAVIMAS

Vilniuje viešėjo oficiali Švedijos delegacija. Jai vadovavo Švedijos užsienio reikalų ministerijos užsienio prekybos sekretoriaus pavaduotojas. Delegacija sudarė Švedijos užsienio reika-

ly, pramonės, žemės ūkio, susisiekimo ir finansų ministerijų atsakingi pareigūnai, bankų atstovai.

Delegacijos vadovas pasakė, kad Švedijos vyriausybė paskyrė lėšų pagalbą demokratinę santvarką atkuriantį Centro ir Rytų Europos kraštams, tarp jų ir Lietuvai. Švedų delegacija Lietuvoje susipažino su krašto padėtimi, aptarė su Lietuvos vyriausybės atstovais kaip racionaliai panaudoti Švedijos Lietuvai skiriamas lėšas, kuriems svarbesniam tikslam labiausiai reikalinga finansinė parama.

Kaip pastebi užsienio spaudos agentūros, pastaruoju metu žymiai sustiprėjo Lietuvos ir Švedijos bendradarbiavimas. Neseniai Švedijoje lankėsi ministrė pirmininkė K. Prunskienė, kuri su Švedijos vyriausybės viršūnėmis svarstė kaip sustiprinti užsimezgsių lietuvių-švedų bendradarbiavimą įvairiose gyvenimo srityse. Tarp kita ko, švedai numato padėti Lietuvai išgauti ir perdirbti naftą, finansškai paremti aplinkos apsaugojimo projektus.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. **KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME**, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. **WOODLAWN MEMORY GARDENS**, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams turtai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Mellus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK - NEW JERSEY - Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 -10 val. ryto **WNWK 105.9 FM**. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLODNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamental, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", pirmadieniais nuo 8 iki 9 v.v. iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programos, vedamos anglų kalba iš tos pačios stoties, taip pat pirmadieniais girdimos nuo 7:30 iki 8 v.v. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753 - 5636.

Remkime

TAUTOS FONDA

ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės lždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukos siųsti adresu:

Tautos Fondas,
Lithuanian National Foundation, Inc.,
P.O. Box 21073,
Woodhaven, N.Y. 11421.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENIETELĖ VIETA
— GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIŲNĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UZ PATARNAVIMA PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTURA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

Vytautas Landsbergis priima Švedijos parlamentarų Vilniuje 1990 spalio 3. Nuotr. V. Kapočiaus

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207Editorial Office 718 827-1352
Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second Class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to:

DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207
ISSN 0011-6637

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Kariuomenės šventės proga

Lapkričio 25-oji mums primena brangią šventę — Lietuvos kariuomenės atkūrimą. Kai nepriklausoma Lietuva organizavosi, reikėjo jai savo kariuomenės, kad galėtų apginti valstybės sienas, susitvarkyti savo viduje. 1918 lapkričio 23 ir buvo išleistas pirmas kariuomenės įsakymas apie kariuomenės atkūrimą. Krašte dar šeimininkavo vokiečiai, bet tautoje buvo didelis noras sukurti savo nepriklausomą valstybę, kuriai reikėjo ir kariuomenės.

Pirmiausiai organizavosi savanoriai. Paskui buvo šaukiami jauni vyrai. Jaunutei kariuomenei teko kariauti prieš lenkus, prieš Raudonąją Armiją, prieš bermontininkus. Ir jei Lietuva nebūtų turėjusi savo kariuomenės, tikrai mus būtų kiti okupavę, pavergę. Tik greitai organizuojama kariuomenė apgynė mūsų Lietuvą.

Lenkiam galvas prie kritusių brolių kapų. Jie paaukojo gyvybes, kad Lietuva gyventų.

Prie pirmųjų karių jungiasi ir partizanai, žuvę okupacijų metais, buvę kankiniai, išniekintieji. Bet nekaltųjų kraujas visada keliasi iš kapų. Ir partizanų kapai surandami ir jų palaikai iškilmingai perlaidojami. Jie įsijungia į pirmųjų laisvės kovotojų gretas.

Kariuomenė reikalinga tautai. Kiti priekaištuoja, kam jos reikėje — tokios išlaidos! Bet kariuomenė atlieka tautos auklėjimą. Ji sujungia tautą, apjungia bendrais interesais. Ir Lietuvos kariuomenė atliko didelį tautinio auklėjimo darbą.

Ir dabar atsikuriančioje Lietuvoje reikia savos kariuomenės. Karo technika daro pažangą, ginklų kainos milžiniškos, tačiau ir pėstininkų visada reikės. Lietuvai reikės kontroliuoti ir ginti

savo sienas, reikės apsaugoti ir ginti tiltus, geležinkelius, įmones. Reikės rūpintis ir piliečių saugumu.

Prisiminkime savo susirinkimuose, rateliuose anuos didvyrius, priminkime ir jaunimui, kaip kadaise lietuviškasis jaunimas paliko mokyklos suolus ir išskubėjo tėvynės ginti.

Lietuvoje dabar su didele pagarba prisimenama ir senoji Lietuvos kariuomenė, jos buvę talentingi vadai. Su didelėmis iškilėmis prisimenama Žalgirio mūšio pergalė. Ir tai tvirtina kovojančią tautą, ragina ją tvirtiau

Jungtinėse Amerikos Valstybėse egzistuoja komitetas, kuris vadinasi "Tautiniu komitetu Amerikos tarptautiniams reikalams". Jam priklauso žmonės, kurie turi nemažą įtaką JAV užienio politikoje ir jie retkarčiais įteikia žymenį tarptautinėje politikoje pasireiškusiems asmenims.

Šiais metais, pavyzdžiui, šitas žymuo buvo įteiktas Anglijos Jungtinės Karalystės ministerei pirmininkei Margaret Thatcher. Į šį įteikimą svečius sukviētė JAV valstybės sekretorius James A. Baker, kuris taip pat pakviētė ir dr. J. K. Valiūną, VLIKo garbės pirmininką, kuris yra jau daug metų šios iškilios organizacijos narys. Priėmimo dalyvavo apie 50 žinomų Amerikos valstybininkų bei politikų.

kovoti ir siekti savo idealų — nepriklausomybės.

Visi imkimės iš praeities aukų pavyzdžius, visada būkime kariais — kovotojais dėl gražesnės Lietuvos ateities, dėl jos laisvės. Visi ir visur ginkime gėrį ir kovą kad visas pasaulis per mūsų veiklą būtų geresnis ir doresnis.

Būkime su savo kariaujančia ir į pergalę žengiančia tauta. Padėkime jai!

DR. J. K. VALIŪNAS POKALBYJE SU M. THATCHER

Dr. Kęstutis Valiūnas šia proga Anglijos ministerei pirmininkei ir JAV sekretoriui įteikė knygą *Serving Lithuania*, kuriomis jie buvo nuoširdžiai nudžiugę ir gailėjosi, kad tokių knygų apie Lietuvą galima mažai kur gauti. Tokie iškilūs pasaulinio masto politikai mūsų darbą įvertina, o patys lietuviai tiesiog nenori tokios knygos įsigyti arba paskleisti ją platesnėje visuomenėje. Tai yra nesuprantama ir tiesiog savotiška.

Po knygos įteikimo su Anglijos ministere pirmininke dr. Kęstutis Valiūnas turėjo ilgoką pasikalbėjimą, kuriame ministere pirmininkė nuoširdžiai domėjosi dabartine padėtimi okupuotoje Lietuvoje. Po jos pasikalbėjimo toliau tęsė pokalbį jos pagrindinis politinis patarėjas.

Nuoširdų domėjimąsi Lietuvos reikalais parodė taip pat faktas, kad ministere pirmininkė rado reikalą padėkoti už knygą VLIKo garbės pirmininkui netgi raštu.

Savotiška, kad reikia tokių iškilų užsieniečių pamatyti mūsų

Dr. J. K. Valiūnas, įteikęs savo knygą "Serving Lithuania" Anglijos premjerei M. Thatcher spalio 1, New Yorke.

darbus. Ministerės pirmininkės pagrindinis tarptautinis patarėjas pasakė dr. J. K. Valiūnui, kad jam durys į jo įstaigą Londono yra visuomet atidaros.

Dėkodama už žymenį ministere pirmininkė M. Thatcher labai kietai pasisakė prieš komu-

nizmą ir išreiškė savo įsitikinimą, jog šis pavojus pasauliui jau esąs praėjęs. Palikdama salę, ministere pirmininkė specialiai priėjo prie VLIKo garbės pirmininko dar kartą su juo atsiveikinti. Jų paskutiniai sakiniai, kuriais jie pasikeitė, telieka jų tarpė. A.P.V.

ORGANIZUOJAMA LIETUVOS DIPLOMATINĖ TARNYBA

Vilnius. — Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, ruošdamasi pilnam nepriklausomam gyvenimui, leidžia įstatymus ir priima nutarimus, kurie veda tautą į nepriklausomą gyvenimą. Iš informacijos biuro gautas pranešimas, jog Prezidiumas nutarė įsteigti Užsienio ryšių organizavimo biurą prie Aukščiausiosios Tarybos ir prie Užsienio reikalų ministerijos.

Patvirtintas Biuro vadovo etatas su 500 rublių mėnesiniu atlyginimu, patvirtinti keturi referentų etatai ir kiti Užsienio ryšių organizavimo komisijos etatai.

Išleistas įstatymas ir dėl Lietuvos Respublikos diplomatinė rangų. Nustatyta, kad bus šie rangai:

1. Lietuvos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius, 2. Lietuvos Respublikos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras, 3. patarėjas, 4. pirmasis sekretorius, 5. antrasis sekretorius, 6. trečiasis sekreto-

rius ir 7. atašė. Pirmuosius du rangus suteikia Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas, o kitus visus — Užsienio reikalų ministras.

Taip pat Lietuvos Respublikos nepaprastoji ir įgaliojotoji ministro rangai suteikiami Lietuvos Respublikos diplomatinė misijų užsienyje vadovams, priklausomai nuo diplomatinė atstovybių

apsikeitimo su atitinkama valstybe lygio.

Eiliniai diplomatiniai rangai paprastai suteikiami diplomatinio korpuso darbuotojams.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas taip pat nustatė pagrindines Užsienio ryšių organizavimo biuro prie Tarybos Prezidiumo taisykles ir Užsienio reikalų komisijos funkcijas. Tuo būdu organizuojamas Lietuvos delegacijų ir atskirų deputatų darbas užsienio valstybėse.

ĮVYKIAI LIETUVOJE

— Šv. Jono bažnyčioje Vilniuje spalio 27 koncertavo Lietuvos kamerinis orkestras ir Hanoverio berniukų choras. Dirigentas H. Hennig.

— Aušros-Marijos ir Jono Jurašų "Smėlio klavyrai" vaidinami Kauno dramos teatro filiale vardu "Tolminkiemis". Bilietas 10 rublių. Žiūrovų gausu.

— Vilniuje, Dailės parodų rūmuose, spalio 19 atidaryta ketvirtoji Baltijos šalių knygos

meno trienalė. Pradėtos rengti 1981 m., jos vis dar yra pristatytos Lietuvos meno šventės.

— Vytautui Landsbergiui, Lietuvos prezidentui, spalio 18 sukako 58 metai.

— Rainių kankinius prisimenant, 50-jų tragedijos metinių proga, statomas tautinės architektūros paminklas, iškilus arch. Jono Virako 1942 metų kūrinys. Tuo bus pagerbti Rainių miške 74 žemaičių kankiniai.

Lietuvos Karo Mokyklos pirmosios laidos ženklas

JONAS PUZINAS

16

KELIAS Į LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMĄ

Čia mus sutiko raštininkas, paėmė mudviejų korteles ir vėl nunešė pas savo poną; sugrįžęs klausia, kokį mudu turime reikalą prie ambasadoriaus, sako: "čia neseniai buvo Yčas ir Bartuška; tai gal ir tamstos tuo pačiu reikalų". Ateina priimajin kambarin apysenė ypata — tai Rusijos ambasadorius p. G. Bakhmeteff'as, prakalba: "malonu man tamstas sutikti".

Pasibaigus trumpai introdukcijai, gerb. kun. Žilius prakalba, kad mudu esava A. L. Tarybos atstovai ir atvežėme tos Tarybos deklaraciją, kurią inteikiame visų valstijų ambasadoriams, prašydami, kad jie persiųstų savo valstijoms, tad meldžiam ir jūsų excelencijos, kad teiktumėtės tą padaryti. Tuom tarpu perdavėm kopiją tos deklaracijos p. Bakhmeteffui; jis greit akimis parbėgo pirmutinį puslapį ir atvertė paskutinį, ant kurio parašyta šie žodžiai: "... kad etnografiška Lietuva būtų suvienyta į vieną politišką kūną ir kad suvienytai Lietuvai būtų suteikta

pilna politiška nepriugulmybė".

Perskaitęs tuos žodžius, p. Bakhmeteff'as paraudo, pamėlynavo, rankos pradėjo virpėti iš piktumo ir sako: "aš tokios deklaracijos negaliu priimti, jūs reikalaujate nepriugulmybės, jūs draskote imperiją! Jūs emigrantai, jūs maištininkai!" Kun. Žilius mandagiai paaiškino, kad lietuviai nenori vergijos jungo ir reikalauja Lietuvai liuosybės. P. Bakhmeteff'as sako (labai smarkiai): "Jūs ne lietuviai! Jūs rusai! Aš jokios Lietuvos nežinau! Aš tik žinau Orenburgą, Permę, bet jokios Lietuvos nežinau!" Toliau ašai prakalbėjau: "Atleiskite man — kadangi Rusija ir jos alijantai skelbia, kad jie kariauja už tautų liuosybę, tad jūsų excelencija pavelykite man paklausti, ką Rusija mano daryti su Lietuva po kare?"

P-nas Bakhmeteff'as atsako: "Ką imperatorių mano daryti su savo provincija, to ašei nežinau ir neturiu reikalo pasakoti privatiškom ypatom".

"Mudu nesame privatiškos ypatos, nes reprezentuojame šimtus tūkstančių lietuvių".

"Aš reprezentuoju milijonus! Bet jūs rusai maištininkai! Jūs emigrantai, neturite tiesos draskyti imperiją".

Tą kalbėdamas vaikščiojo po kambarį dideliais žingsniais. Mudu jau rengėmės išeiti, ir įsiai kiek atšalo ir atsisveikindamas padavė ranką" (Dr. J. J. Bielskis, Delegacija Washingtonan. — Darbininkas, 1917.I.9, nr. 3/185).

Reikšminga deklaracija, įdomus ir pokalbis su Rusijos ambasadorium. Ne be reikalo ir Darbininkas kreipėsi į savo skaitytojus šiais žodžiais: "Šis 'Darbininko' numeris yra Lietuvos nepriugulmybės numeris, yra vienas svarbiausių 'Darbininko' numerių, yra tai istoriškas numeris... Laikykite tą numerį amžinai atminčiai"...

RUSIJOS LIETUVIŲ VEIKLA IR PETRAPILIO SEIMAS

Rusijon atsidūrę lietuviai taip pat pasižymėjo gyva kultūrine ir politine veikla. 1917 m. kovo 13-26 d. Petrapilyje buvo sudaryta Lietuvos Tautos Taryba, kurios prezidiumo pirmininku buvo Stasys Šilingas. Taryba taip pat aiškiai pasisakė Lietuvos laisvės reikalui, būtent:

1. Kad Lietuva yra atskiras etnografinis, kultūrinis, ekonominis bei politinis vienetas;

2. Kad lietuvių tauta ir skaičiaus, ir kultūros, ir ekonomijos atžvilgiais yra pagrindinis Lietuvos gyventojų gaivalas;

3. Kad Lietuvos gyvenimą tvarkant visos Lietuvoje gyvenančios tautybės naudotųsi lygiomis teisėmis ir kad visoms joms būtų garantuotas laisvės plėtojimas ir dalyvavimas Lietuvos valdyme;

4. Kad Lietuva turi būti išskirta į administravimo vieneta;

5. Kad Lietuva privalo turėti iš savo gyventojų tarpo savąją valdžią savajam kraštui tvarkyti;

6. Kad Lietuvos valdymo pagrindu turi būti padėtos piliečio laisvės garantijos (Lietuvių Enciklopedija, XVI, Boston, Mass., 1958, p. 86).

Šio turinio deklaraciją 1917 m. kovo 18-31 d. Tarybos delegacija, susidedanti iš M. Yčo, M. Januškevičiaus ir V. Bielskio, įteikė Laikinosios Rusijos vyriausybės ministru pirmininkui kunigaikščiui Lvovui. Vėliau susisiekti ir su Darbininkų ir kareivių atstovų taryba, bet konkrečios paramos nesusilaukta. Todėl nutarta skubiai šaukti visos Rusijos lietuvių seimą Petrapilyje.

(Bus daugiau)

POEZIJOS KNYGA "BENAMIAI"

Cituoju knygos sudarytoją: "Antologijos bendradarbiai — gimnazistai, specialiųjų mokyklų moksleiviai, studentai, mokytojai, dažnai dėl menko nieko nuožmiai nubausti, ieško intymios širdžių kalbos, veikiančios stipriau negu riksmas. Suprasdami tragišką savo likimą, jie nepuola į neviltį, bet stengiasi išsaugoti gimtines šilumą, tėvų ir protėvių tradicijas, padedančias pakelti sunkiausius išmėginimus. Tremties poetai nenutraukė ryšių su prieškarine lietuvių literatūra, kaip tai atsitiko panorusiems kuo greičiau įsitvirtinti tarybinėje spaudoje poetams, todėl kūrybiškai liko pajėgesni. Tremtinių lyrika — ne tiek priešprieša penktojo dešimtmečio pabaigos ir šeštojo pradžios tarybinei literatūrai, kiek netikėtai gausus ir svarus jos papildymas".

Intoje buvo įsisteigęs literatūrai būrelis, paruošęs net tris rankraštines poezijos antologijas, kurių nuorašai pasiekė ir Lietuvą. Toji 1945-1956 m. septyniolikos lagerinių autorių kūryba "klaidžiojo", iki ji 1989 m. buvo išleista *Benamių* knygoje. Tai tik dalis tremtinių kūrybos. Ryškiausia jau seniai žinomo poeto Antano Miškinio *Sulaužyti kryžiai*. Daug prozinių prisiminimų — *Ažuolų randai*, *Amžino įsalo žemėje*, *Leiskit į Tėvynę* ir kt. Tai brangi lietuvių tautos kančių literatūra.

Pagerbdami bent dalį kankinių — kūrėjų, čia bent trumpai paminėsime *Benamių* knygos autorius, jų poetinį pulsą; platesnių biografijų ar kūrybos įvertinimo šiuose siauruose rėmuose neįmanoma duoti.

Zigmas Kupstys-Žirgelis, lageriuose žuvęs. Apie jį rašo Juozas Raulynaitis. Rašė ant popierio skiautelių; knygoj įdėti jo 6 eilėr., 13 sonatų, iš kurių, štai vienas posmelis:

"Nereikia man aukštų kalnų
Kaukaze,
Nereikia Krymo saulės man
karštos —
Man Panerių neaukštos kalvos
gražios
Ir saulė man šildo Palangos." — 33 p.

Lėonardas Matuzevičius — Linas, biržietis (Eugenijaus Matuzevičiaus brolis), bene šioje knygoj stipriausias kūrybiškai. Čia jo 20 eilėr.

"Toks suvargęs tundros
berželiukas,
Lug turėtų širdį, viską jaustų,
Šakeles prie mano veido, lūpų
Lenkia. Glaustos." — 44 p.

Ona Šimkevičiūtė — Podėnienė (Samana) — panevežietė, stumdyta po lagerius. Pateikia 10 eilėr., ilgiausias — "Be Tėvynės".

Rozalija Preibytė-Valiūnienė (Žibutė) — patvari žemaitė, ištremta nepilnametė, kalėjo 7 metus. Pateikia 11 eilėr., kiek Salomėjos Neries įtakos:

"Lietuva, Tu mažytė — tik
sauja
Škausmo ašarom žemės
trąšios..
Mano gyslos tik tavąjį kraują
Po išvargusį kūną nešios." — 84 p.

Leonas Brazdeikis - Mąstis, žemaitis iš gausios šeimos, areštuotas esant studentu. Keliolika eilėraščių. Rašė, nes "skatino vidinė būtinybė, nes ryšiai su tėviške buvo silpni ir reti." — 96 p.

Laima Žasinaite - Brazdeikienė (Vita) — iš Pušaloto, su tėvais ištremta 10-ties metų. "Intos ir Lemju lageriai man buvo puiki gyvenimo mokykla, ugdžiusi valią, pažinimo troškimą..." — 113 p. Grįžusi į Lietuvą, ji tapo gydytoja. Čia pateikti jos 5 eilėraščiai.

Stefa Večerskytė - Daukšienė (Baltija) — ištvėringa žemaitė, 6 eilėr., vienas jų — "Sugrįšime, broli, ir mes",

"Numes mūs Tėvynę tuoj
pančius sunkius,
Nelaisvė kaip naktys nukris —
Gal, broli, tikėjai, kad laisvė
pražus?
O ji jau pravėrė duris". — 129

Juozas Raulynaitis - Paupietis, suvalkietis, areštuotas iš Kauno mokytojų seminarijos, po 8 metų grįžęs, ilgai nepritapo Lietuvoj. Šeši eilėr.

Adolfas Liunkonis - Žilvitis, ištremtas 25 metams iš Kapčiamiesčio vidurinės mokyklos, kentęs šaltį ir alkį, bet prisimena daugelį gerų žmonių... Čia jo 4 trumpi, nuoširdūs eilėraščiai.

Antanas Stabingis - Dragūnas; iš jo 4 eilėr. "Nemuno krantuose":

"Supasi žilvičiai Nemuno pakrantėj,
O lakštutė alpsta šakose maža.
Man prisiminimai tik
graudina širdį,
O matau Tėvynę tartum
miražę". — Paskutinis posm. 153 p.

Bronius Kiela - Benamis, panevežietis, tėvas turėjo 6 ha žemės, penki vaikai. Sumintas 1941 m., galutinai grįžo 1975. "Tėvynės ilgesys" — iš 4-rių gal gražiausias eilėraščių.

Jonas Mačinskas - Aidas; iš jo 5 eilėr. "Sugrįžki, saule!" — įspūdingiausias:

"Belaisvis aš esu, dantis su-
kandęs,
Pagirdęs juodą anglį prakaito
lašais.
Mano likimas sekė, dalgį
išgalandęs,
Mirtis ramybę siūlė savo
pažadais..."

Stasys Gorodeckis — S. Radžiūnas, intelektualus, nuo jaunystės — revoliucionierius (a-la Kazys Boruta). Su juo man teko studijuoti trumpai Vilniaus universitete. Knygoj pateikti jo 9 ilgi (sofistikuoti) eilėr.

Ona Jaskelvičiūtė - Gorodeckienė; iš 9-nių eilėr. įspūdingas "Mylėti laisvę", kurio paskutinis posmas:

"O mus sukaustęs nešė
traukinys,
Vis plėšdamas tolyn nuo
krašto gimto,
Kalendamas it sužeistas
žvėris:
-My-lė-ti lais-vę tau
už-gin-tal." — 194 p.

Vaclovas Gudaitis - Rasas, apie jį (jau mirusį) rašo Juozas Raulynaitis. Pateikta jo 12 eilėr., įvairi forma.

"Nekauk, širdie,
Savos skriaudos,
Kad ji tavų erškėčiais žydi,
Negrįš jau niekad niekados,
Nekauk, širdie!" — 212 p.

Stasė Vitaitė-Babraitienė (Smiltis) — ukmergiškė. Gabi poetė, bet pati savo eilėraščių nevertino ir nesaugojo. Mirusi. Apie ją rašo draugai.

Čia pateikta per 30 įvairios formos jos eilėraščių, pav.:

"Ant kapo mirusių brangių

Palieję ašarom čiobrelį,
Pradėsim žmogišku žingsniu
vėl žengti naują laisvės
kelį —
Gimtinę kelti iš kančių." — 223 p.

"Mes sakom, kad mūsų
gyvenimas eina,
Ir nešam jį patys gilybėj
širdies
Kaip ziedą, kaip vyną,
kaip vyturio dainą,

Kaip akmenį kapo duobės." — 255 p.

Petras Zablockas - Širvėnas, biržietis, gimęs 1914 m., mokytojas, mokyklų inspektorius. Jo čia 25 eilėr. — įvairios formos, pav. "Namo" —

"Pavargai. Taip skubi, taip
leki.
Tokis tolimes kelias namo,
Taip ilgu be namų šilumos..." — 277 p.

Jonas Kudžma - Saulėnas: "Poezija padėjo išverti, išlikti". — Jis Intos literatūrai kritikas, jų kūrybos apibūdintojas. Bet pats 287 p. taip sako:

"Koks ten iš manęs buvo kritikas! Bet savo pirmą įspūdį apie išgirstus eilėraščių pasakiau: kad jie vaizdingi, skambūs, žemiški ir kartu labai pakiliūs, emocijos išgyventos. Gal tik Bernardo Brazdžionio įtaka truputį jaučiausi..."

-o-
Benamiai, Intos tremtinių poezija. Vilnius. Periodika. 1989 m. Sudarė ir parengė spaudai Leonas Gudaitis.

Alė Rūta

Vilniaus Rasų kapinėse 1990 lapkričio 2 Vėlinių šventėje padedama nauja žvakutė ant poeto Vinco Mykoliaičio-Putino kapo. Nuotr. V. Kapočiaus

Visitation salėn dar gerokai prieš skelbtą koncerto pradžią sugūžėjo lietuviai iš sostinės ir apylinkių. Gausiai jų būta ir iš Balatimorės. Programa pradėta švelnios muzikos garsais ir "Lietuviais esame mes gimę"... Dvi valandos, su keliolikos minučių pertrauka, prabėgo nuostabiai greit. Pasivaduodami choristai, šokėjai ir muzikantai atliko bene 42 liaudies ir keliolikos autorių kūrinius. Kiekvieno kūrinio meistriškas atlikimas, kiekvieno ansamblio veido prasminga išraiška traukte traukė žiūrovų dėmesį. Keletas kūrinių buvo, nors sutrumpintai, pakartoti.

Koncerte dalyvavęs Lietuvos atstovas Stasys Lozoraitis sveikino ir nuoširdžiai dėkojo "Šviesos" jaunimui už kūrybingumą, už lietuvišką ryžtą ir didžią meilę savo tautai. Savo sveikinimo žodį p. Lozoraitis pasakė ir angliškai — dalyvių gretose nemažai buvo ir lietuviškai nesuprantančių. Garbės svečių tarpe buvo kongresmano Richardo Durbino motina, Valstybės departamento pareigūnas John Zerolis su žmona ir kiti.

Bendruomenės apylinkės pirmininkė A. Pakštienė šiltai padėjo ansambliui, garbės svečiams, visiems atsilankiusiems, o ypač Visitation seselėms, kurios ne tik leido pasinaudoti jų sale, bet ir įteikė savo dovaną ansambliui.

Spalio 6 d. rytą ansamblio nariai susirinko kelionei autobusu į New Haveną, kuriame jų laukė nauja viešnagė ir koncertas, o po to — kelionė taip pat autobusu į Čikagą bent dviem koncertams. "Šviesa" paliko čia šviečiausias įspūdžius. Ne vienas iš mūsų turbūt sakė, kad Vilniaus pedagoginis institutas veiksmingai ruošia patriotinius būsimus jaunimo auklėtojus ir švietėjus.

Pažymėtina, kad taip pat Estijos ir Latvijos Aukščiausiosios Tarybos neseniai panaikino lapkričio septintosios — bolševikinės revoliucijos šventę. Rygos miesto taryba pasiūlė Pabaltijo karinės apskrities vadovybei lapkričio septintąją numatytą kariuomenės parodą paversti užsostinės ribų, karinei apskričiai priklausančiuose plotuose, tačiau, pagal turimas informacijas, karinė vadovybė pasiūlymą atmetusi.

Estijos Aukščiausioji Taryba pranešė, kad negalinti vykdyti Sovietų Sąjungos prezidento Gorbačiovo įsako lapkričio septintąją visose respublikose rengti kariuomenės parodą.

Darbininkas — geriausias švenčių dovanal

ST. PETERSBURG, FLORIDA

Šaulių kuopos veikloje

St. Petersburgė tarp kitų organizacijų gražiai reiškiiasi ir Romo Kalantos Šaulių kuopa, pirmininkaujant Antanui Gudoniui.

Visuotiniame narių susirinkime spalio 23 pirm. A. Gudonis, grįžęs iš ilgesnis viešnagės Lietuvoje, plačiai ir įdomiai papasakojo apie Šaulių Sąjungos atsiųstą Lietuvoje, jos vargus ir dabartinį veikimą. Pirmininkas nuvežė į Lietuvą Romo Kalantos Šaulių kuopos dovaną — auką \$2000 ir įteikė Šaulių Sąjungai, už ką ji buvo labai dėkinga. Taip pat pasakojo ir apie Lietuvoje esamą Tremtinių draugiją, jos veiklą ir atliktus labai reikalingus darbus. Tai įvertindamas, susirinkimas paskyrė iš kuopos išdo \$1000, kurie bus nuvežti į Lietuvą ir įteikti Tremtinių draugijai.

Be to susirinkime buvo nutarta paskirti Balfui \$100 ir Vasario 16 gimnazijai Vokietijoj \$100. Šios aukos buvo galima paskirti tik po pasisekusio pikniko, spalio 17 suruošto Veteranų parke. Buvo geri pietūs ir pelninga loterija. Anksčiau buvo suaukota Lietuvių Fondui \$700, Tautos Fondui \$700, remiami laikraščiai ir duota visiems prašantiems pagal reikalą ir galimybę.

Kuopos šauliai ir sautes pasižymi pareigingumu, darbštumu ir paslaugumu. Dalyvauja tautinių švenčių minėjimuose ir bažnyčioje su vėliavomis.

Lapkričio 3 įvyko šaudymo pratimai Vlado Gedminto sodyboje. Daugiausia taškų surinko Vladas Gedmintas, Edvardas Bazėnas ir Antanas Grabauskas. Po to buvo pasivaizinta užkandžiais ir kava. Pirm. Antanas Gudonis ragino, kad šaulių kuopos veikla stiprėtų. Vladas Gedmintas, kaip šeimininkas, padėjo visiems dalyvavusiems.

Lapkričio 20 ruošiamas Lietuvos kariuomenės minėjimas Lietuvių klubo salėje. Paskaitininku yra pakviestas rašytojas Mironas iš Daytona Beach. Bus ir meninė programa.

Julia N.

"ŠVIESOS" VIEŠNAGĖ WASHINGTONE

Vilniaus pedagoginio instituto dainų, šokių ir muzikos ansamblis "Šviesa" viešėjo sostinėje spalio 4-5 dienomis ne savo narių malonumui. Atvyko ansamblis spalio 4, o kitą dieną davė du koncertus. Instituto jaunimas ir jo vadovai buvo Lietuvių Bendruomenės Washingtono apylinkės viešnios ir svečiai. Visi jie nakvynėms buvo pirmininkės Audronės Pakštienės rūpesčiu pasikviesti keliolikos lietuvių šeimų. Turbūt dauguma jų galėjo jau atvykimo dieną bent kiek susipažinti su sostinės aplinka. Tą vakarą jie praleido šeimose, turėdami progą pabendrauti ir su jaunų šeimų priaugančiu jaunimu.

Vidurinės mokyklos patalpose

Spalio 5 d. ansamblio nariai dar ankstoką rytą susirinko Georgetowno universiteto kaimynystėje. Čia jų laukė repeticijos ir du koncertai. Visitation seselių vienuolijos vadovaujamos mergaičių vidurinės mokyklos vadovybė mieliai leido pasinaudoti jų didžiule sale. Pareikšdamas seselėms ypatingą padėką, ansamblis su džiaugsmu davė jų mokyklai dviejų valandų programos koncertą. Pasiklausyti susirinko 450 moksleivių ir kelia-

sdešimt seselių. Kadangi programa buvo atspausdinta ir anglų kalba, nereikėjo jokių papildomų aiškinimų. Moksleivės ir jų mokytojos išklauė visą programą didžiausiu susidomėjimu, pasitenkinimu. Entuziastiškam plojimui beveik nebuvo ribų. Visom buvo didelė staigmena, kai "Šviesos" choras sugiedojo *Ave Maria*... Ansamblis palydėtas visų salėn atsilankiusių atsistojimu.

Koncertui pasibaigus, ansambliui aprodyta mokykla, klasės, laboratorija, seselių jauki koplyčia. Tuo metu buvo seselių popietinės maldos laikas. Didžiam jų džiaugsmui, ansamblis koplyčioje pakartojo *Ave Maria*, kurios giedojimas čia buvo dar įspūdingesnis negu salėje. Seselės ir moksleivės su pasitenkinimu stebėjo, kaip ansamblio dalyviai pagarbiai elgėsi koplyčioje, kurioje buvo išstatytas Švč. Sakramentas.

Koncertas visuomenei

Vienuolyne koncertui ir viešnagai pasibaigus, dar liko kelios valandos iki vakare ruošto koncerto visuomenei. Autobusu "ekskursuota" po miestą, ilgiau pabūnant Lietuvos Pasituntinybėje, kur šaukūjį Lietu-

vos jaunimą šiltai priėmė, pasveikino Lietuvos atstovas Stasys Lozoraitis. Ansambličiai džiaugėsi galėję aplankyti Jungtinėse Valstijose laisvai veikiančią, nepriklausomai Lietuvai garbingai atstovaujančią ir jos teises ginančią instituciją!

KEIČIAMOS ŠVENTĖS PABALTYJE

Lietuvos Aukščiausioji Taryba panaikino lapkričio septintosios — bolševikinės spalio revoliucijos valstybinę šventę: nuo dabar lapkričio septintoji bus darbo diena. Nedarbo dienomis Lietuvoje paskelbtos — Naujųjų Metų diena — sausio pirmoji. Lietuvos nepriklausomybės šventė — vasario šešioliktoji, Velykų diena, motinos diena, Visų šventųjų šventė — lapkričio pirmoji ir Kalėdų pirmą dieną.

Lietuvos Aukščiausioji Taryba taip pat nusprendė, kad kariuomenės parada Lietuvoje galės būti rengiami gavus Aukščiausiosios Tarybos prezidento leidimą. Leidimo paradam rengti turės prašyti miestų ir rajonų tarybos.

Pažymėtina, kad taip pat Estijos ir Latvijos Aukščiausiosios Tarybos neseniai panaikino lapkričio septintosios — bolševikinės revoliucijos šventę. Rygos miesto taryba pasiūlė Pabaltijo karinės apskrities vadovybei lapkričio septintąją numatytą kariuomenės parodą paversti užsostinės ribų, karinei apskričiai priklausančiuose plotuose, tačiau, pagal turimas informacijas, karinė vadovybė pasiūlymą atmetusi.

Estijos Aukščiausioji Taryba pranešė, kad negalinti vykdyti Sovietų Sąjungos prezidento Gorbačiovo įsako lapkričio septintąją visose respublikose rengti kariuomenės parodą.

Lankantis "Šviesos" ansambliui Lietuvos atstovybėje WASHINGTONE, Vilniaus pedagoginio instituto prorektorius Povilas Valatka įteikia dovaną Lietuvos atstovui St. Lozoraičiui. Nuotr. A. Pakštienės

NEW YORKE

Lietuvos dailininkų meniški plakatai (posters) bus rodomi Fairleigh Dickinson universiteto Fordham-Madison skyriaus bibliotekos patalpose Madison, New Jersey. Oficialus parodos atidarymas bus gruodžio 23, 3 val. popiet ir paroda tęsis iki 1991 kovo 1. Pranešime skelbiama, kad parodą globoja Lietuvos Dailininkų Sąjunga.

PADĖKA DAILININKĖMS

Išėivijos lietuvių dailės galerijai, kuri bus pranciškonų vienuolyno patalpose Kretingoje, dail. Eleonora Marčiulionienė paaukojo vieną savo keraminę skulptūrą, o dail. Magdalena Birutė Stankūnienė paaukojo septynis savo tapybos darbus. Jie dabar yra išstatyti Fordham universitete vykstančioje parodoje Lowenstein Library Gallery, 113 West 60th Street, New York. (Iki gruodžio 1). Abi dailininkės gyvena Chicagoje. Lietuviai pranciškonai joms nuoširdžiai dėkoja.

25 METAI NUO LAPKRIČIO 13 DEMONSTRACIJŲ NEW YORKE

Lapkričio 13, antradienį, suėjo 25 metų sukaktis, kaip New Yorke buvo suorganizuotos lapkričio 13 demonstracijos, sutraukusios vienuolika tūkstančių lietuvių iš visos Amerikos. Pagrindiniai organizatoriai buvo: Romas Kezys, Antanas Mažeika, Antanas Sniečkus, Algirdas Budreckis.

Buvo suorganizuotas žygis per miestą į Jungtines Tautas, paskui

Kazimierai Prunskienei Lietuvos premjerei, paskutiniu metu lankantis Londone, Anglijos didžioji televizijos stotis British Broadcasting Company (BBC) per Lietuvos Informacijos Centrą gavo jiems skubiai reikalingą filmą, pagamintą Matusų. Filmą *Laisvoje Tėvynėje* Vitalio Matulaičio pastangomis buvo paruoštas Kanados šeštadieninėms mokykloms. Filme vaizduojamos nepriklausomos Lietuvos įvairios gyvenimo sritys, gamtovaizdžiai, ūkio darbai, miestų statyba, šventės, tautinė olimpijada.

MASPETH, N. Y.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos narių susirinkimas kviečiamas lapkričio 25 po 11 val. lietuviškų mišų V. Atsimainymo parapijos salėje. Nariai kviečiami pasiūlyti arba pasiūlyti kitą narį kuopos pirmininko ar pirmininkės vietai. Kandidatų siūlymus priima: Bruno Rutkūnas 516 628 - 2292 arba Helen Matulonis 718 326 - 3398.

Tradicinės Kūčios, rengiamos Lietuvos Vyčių 110 kuopos, įvyks gruodžio 16 tuoj po 11 val. lietuviškų mišų V. Atsimainymo parapijos salėje. Bilieto kaina 10 dol. Vaikai iki 12 metų

Lietuvos Operoje Vilniuje 1986 dainuoja "La Traviata" operoje: Germont rolėje Algis Grigas (jis dainuos Darbininko koncerte gruodžio 2 Kultūros Židinyje) ir Violetos rolėje Irena Milkevičiūtė.

jeina nemokamai. Rezervacijas priima Peter Zuyus 718 894 - 6851 arba Tony Yakaitis 516 481 - 1051.

Jadvyga Murašienė, Waterbury, Conn., a.a. Juozo Blažaičio prisiminimui skiria 40 dol. auką Kultūros Židiniui paremti.

LB NY apygardos valdyba rengiasi pasiūsti konteinerį

Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos valdyba posėdžiavo spalio 10, trečiadienį, Kultūros Židinyje. Posėdžiai turi nusistovėjusią tvarką. Pirmiausia sekretorė Malvina Klivečienė perskaito praeito susirinkimo protokolą, paskui pirmininkas Vytautas Alksninsis supažindina su korespondencija. Dabar, painformavo apie ryšius su Lietuva, kaip ten vyksta technologijos specialistų grupė, painformavo, kad ir į New Yorką yra atvykusi grupelė, kuri tobulinasi garsioje Juilliard teatro ir muzikos mokykloje.

Iždininkas Gediminas Rajekas stropiai tvarko išdą: jis pranešė, kad apygardos kasoje yra per 5000 dol. Kęstutis Miklas yra vicepirmininkas specialiems renginiams ir juos rengia labai sėkmingai. Ir jis kalbėjo apie galimybes menininkus atsikviesti iš Lietuvos. Didesnės grupės pasikviesti beveik neįmanoma, nes žmonės yra pavargę nuo svečiavimosi. Reikia ieškoti mažesnių vienetų arba keleto žmonių, kurie galėtų čia atlikti programą ir toliau keliauti.

Ilgai kalbėta apie įvairių paramą Lietuvai, apie konteinerio išsiuntimą. Pirmininkas Vytautas Alksninsis studijavo sąlygas, kaip būtų pigiau ir geriau jį pasiūsti. Konteineris bus siunčiamas Švietimo ministerijai. Bus siunčiamos knygos ir drabužiai. Projektuojama tokių konteinerių pasiūsti Vasario 16 progą.

Kalbėta ir apie tai, ar tai nebus konkurencija tokiai Religinei Šalpai, kuri labai sėkmingai ir stropiai siunčia tokius konteinerius. Čia negali būti jokios kon-

LB NY APYGARDOS INFORMACINIS SUSIRINKIMAS

Lapkričio 7, trečiadienį, 7:30 v.v. LB NY apygardos valdyba sušaukė specialų susirinkimą. Apygardos pirmininkas Vytautas Alksninsis painformavo, kad yra gautas raštas iš Lietuvos Kultūros ir Švietimo ministerijos. Jame prašoma knygu ir drabužių, bei invalidams vežioti vežimėlių. Knygas jie paskirstys įvairioms mokykloms, o drabužius bei kitką — Sibiro Tremtinių sąjungai ir Invalidų sąjungai.

Pasitarus su LB Krašto valdyba, tų daiktų siuntos - konteinerio organizavimą apsiėmė LB NY apygarda. Kai kuriems atrodė, kad LB ar tik nesiekia garbės ir nebando konkuruoti su Lietuvos Katalikų Religine Šalpa, kuri tą darbą taip sėkmingai vykdo ir kurios vienas konteineris jau yra pasiekęs Lietuvą, o ir antras baigiamas paruošti ir šiomis dienomis j ten iškeliaus. LB nei konkurencijos, nei garbės nesiekia. Juk, argi "Šalpa" atlikdama milžinišką, be galo daug pastangų reikalaujantį darbą, tik sau garbės teieško? Lietuvų Katalikų Religinė Šalpa, savo tarnautojų ir talkininkų energija, pasišventimu ir pasiaukojimu, ištiesusi pagalbos ranką Lietuvai, tik įrodė begalinę meilę jai! Tad, nuogąstauti nėra reikalo. Darbo daug ir jo visiems užteks!

Lietuvių Bendruomenės surinktos knygos ir drabužiai bus perpakuojami į dviejų išmatavimų dėzes, kurios jau dabar yra užsakomos. Mažesnė dėžė bus skirta knygomis, o didesnė — drabužiams. Neuzilgo bus skelbiamas knygu ir drabužių rinkimo vėjus ir nurodyta vieta, kur reikės viską pristatyti. Bus priimamos visos lietuviškos knygos bei žurnalai (Aidai, Karys ir kit.). Šalia lietuviškų knygu yra pageidaujama techniškos ir medicini-

kurencijos, nes Lietuvai visko reikia. Niekada nebus per daug. Kas tik organizuoja tokią pagalbą, reikia padėti ir džiaugtis, kad žmonės imasi iniciatyvos išvargusiam kraštui padėti.

Valdyba posėdžiauja kas mėnesį, antros savaitės trečiadienį, aptaria plačią visuomeninę veiklą. Kiekvieną mėnesį vis būna koks nors apygardos valdybos suorganizuotas renginys. Taip pat padeda ir kitom organizacijom įvairioje jų darbuose. Šalia konteinerio parengimo valdyba taip pat rūpinasi ir šio rudenio bei žiemos kultūrine veikla, kuri greitai ir tiksliai informuotų apygardos žmones apie įvykius Lietuvoje. ((p.j.))

ninės paskirties angliškų knygu bei žurnalų. Drabužiai bus priimami tik labai gerame stovyje ir švariai išvalyti. Iki to laiko kada jau bus žinoma kur tuos dalykus pristatyti, nelaukiant paskutinio momento, jau dabar visi yra prašomi peržiūrėti savo knygu ir drabužių spintas ir visa tai, kas bus skiriama Lietuvai, atidėti į šalį. Šalia knygu ir drabužių bus kreipiamasi prašant ir pinigines dovanos, nes konteinerio paruošimas ir išsiuntimas kainuos apie 7000 dolerių.

Paruoštas konteineris numatoma išsiūsti taip, kad jis Lietuvą pasiektų ten švenčiant Vasario 16-tąją.

Į talką yra kviečiami visi lietuviai. Parafrazuojant nepriklausomoje Lietuvoje gražiai veikusios "Jaunųjų Ūkininkų Ratelio" sąjungos (dabar ten vėl atsikūrusios) himno žodžius: "Mes išeinam į darbą didį..."

p. palys

Lietuvoje išleidžiama Tėv. L. Andriekaus, OFM, poezijos rinktinė. Vagos leidykla Vilniuje, Lietuvoje, ateinančių metų pradžioje išleidžia poeto Leonarda Andriekaus eilėraščių rinktinę, kuri pavadinta *Pasilikau tik dangų mėlyną*. Rinktinė bus stamboka, apims jo visas išleistas knygas. Pats autorius kruopščiai pasirinko eilėraščius ir, vasarai baigiantis, persiuntė j leidyklą. Kontaktus su leidykla buvo užmezgęs anksčiau, kai praeitais metais lankėsi Lietuvoje. Leidykla išleidžia kaip ir kitas poezijos knygas — pasikvietė dailininką, kuris knyga iliustruoja.

— Ieškomas Antanas Gružinskas, Šakių apskr., Žvirgdaičių pr. mok. mokytojas, per karą pasitraukęs į Vakarų. Ieško jo mokinė Marytė Gudaitytė-Braškienė, Paberžupių km. Dabar ji gyvena 18 Fairbanks St., Worcester, MA 01610. Tel. 508 753 - 2180.

— Karikatūrų rinkinį, ryšium su Lietuvos laisvėjimu, persekiojimu ir kitų kraštų laikysena, paruošė S. Valatka. 34 didesnio formato puslapiuose surinkta karikatūros iš įvairių laikraščių ir xerox forma perteiktos net po ketletą viename puslapyje. Kaina su persiuntimu 7 dol. Kreiptis: S. Valatka, 217 Hawthorne St., Roselle, N.J. 07203.

— "Pensininko" žurnalo penkmečio banketas įvyks gruodžio 8 Chicagoje, "Seklyčioje".

— Kanados Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės metinis suvažiavimas įvyko spalio 24 Lietuvos Kankinių parapijos klebonijoje, Mississauga, Ont. Dalyvavo ir svečias iš Lietuvos — prel. J. Antanavičius, Panevėžio katedros klebonas ir dekanas. Išrinkta valdyba: kun. dr. V. Skilandžiūnas, kun. A. Simanavičius, OFM, kun. J. Staškus.

— Lietuvos Operos ir baletu teatre gruodžio 29 vyks iškilmingas vakaras, skirtas Lietuvos Operos 70-mečiui paminėti. Programoje dalyvauti iš JAV yra pakviesti solistai Algis Grigas, Dana Stankaitytė, Vitalija Mozuraitytė ir dirigentas Alyvydas Vasaitis.

— Feliksas Kontautas, So. Boston, Mass., *Darbininko* skaitytojas ir rėmėjas, rašo "Nepaprastiems istoriams įvykiams reiškiantis Lietuvoje, kad sustiprinti išėivijoje mūsų populiariausią savaitraštį *Darbininką*, jaučiu pareigą kad ir kuklia auka paremti atsakingą darbą. Liūku Jums kantrybės ir sėkmės net ir ateinančiame šimtmetyje, kad galėtumėte džiaugtis pergales vaisiais kartu su prisikėlusia laisva Tėvyne." *Darbininkas* nuoširdžiai dėkoja F. Kontautui už 100 dol. čekį ir už gražius linkėjimus.

— Solisto Algio Grigo, dalyvaujančio *Darbininko* 75 metų sukakties minėjimo koncerte, nuotrauka buvo atspausdinta *Darbininko* pereinamo numerio (lapkričio 9 d.) pirmame puslapyje. Atsiprašome solisto ir skaitytojų, kad pakeliui į spaustuvę parašas po nuotrauka nukrito.

— Cape Cod, Mass., LB apykės valdybos nutarimu išdininkė Irena A. Jansonienė atsiuntė 50 dol. *Darbininkui* stiprinti. *Darbininko* administracija nuoširdžiai dėkoja.

— "Gintaras", Toronto jaunimo ansamblis, švenčia 35 metų sukaktį. Jis pasižymėjo savo koncertais ne tik Kanadoje, bet ir JAV, Europoje. Koncertavo pasaulinėse parodose, reprezentavo Kanadą tarptautiniuose koncertuose. Pereitais metais lankėsi Lietuvoje. "Gintaru" vadovauja Rita ir Juozas Karsiejai.

— Bostono Jono Vanagaičio vardo Šaulių Kuopa nutarė skirti 25 dol. *Darbininkui* stiprinti. Čekį atsiuntė kuopos išdininkė J. Bajerčienė. Už paramą *Darbininko* administracija dėkoja.

— Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos metinis visuotinis suvažiavimas įvyks lapkričio 17, šeštadienį, 11 val. ryto Clevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185th St., Cleveland, Ohio. Tel. 216 531 - 2131.

— Nauji *Darbininko* skaitytojai: D. Augūnienė, Jupiter, Fla. Užsakė kitiems: D. J. Burokas, Los Angeles, CA — V. Burokas, New York, NY; L. Simonaitis, Bloomfield, CT — T. Šerkšnas, Littleton, CO. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams *Darbininko* prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

AUKOS KULTŪROS ŽIDINIUI

Nors Kultūros Židinio narių susirinkime dalyvių skaičius buvo mažas, bet galime džiaugtis ta proga atsiųstomis aukomis ir nario mokesčiais. Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie jau atliko savo metinę pareigą ir tikimės, kad jų pavyzdžiu paseks ir kiti K. Židinio nariai ir lankytojai.

Čia skelbiame papildomą spalio mėnesį aukojusių ir susimokėjusių asmenų bei organizacijų sąrašą.

Aukos: Po 100 dol.: A. ir D. Šilbajoriai, V. Vaičiulis. 75 dol.: R. Jasinskienė. Po 50 dol.: J. Burdulis, A. Janačienė, J. Kregždienė, J. Lugauskas, A. Radzivanienė. Po 25 dol.: K. Butkus, T. Jasaitis, E. Laukys, M. Marijošius, A. Simutis, D. Uzas. Po 20 dol.: S. Plechavičienė. 15 dol.: V. Jankauskienė. Po 10 dol.: J. Liaukus, V. Laugalis, L. Špokas, S. Vaškys. 5 dol.: A. Elskus.

A. a. Marijos Bezumavičienės atminimui M. Noreikienė aukojo 50 dol., E. Rastenienė 25 dol.

A. a. Broniaus Vigelio atminimui J. Laucevičienė aukojo 50 dol.

Nario mokesčiai. Po 50 dol. sumokėjo šios organizacijos: Lietuvių Architektų ir Inžinierių Sąjungos N.Y. skyrius, Pranciškonų spaustuvė, New Yorko L.B. Bushwick apylinkė, New Yorko L. B. I-moji apylinkė, Simo Kudirkos vardo šaulių kuopa ir New Yorko skautai.

Individualius nario mokesčius po 25 dol. susimokėjo 40 asmenų: V. Alksninsis, M. Brakas, J. Burdulis, K. Butkus, J. Daniiliauskas, O. Danisevičiūtė, A. Elskus, A. Garbauskas, Tėv. P. Giedgaudas, OFM, J. Gimbutas, K. Jankūnas, T. Jasaitis, I. Jasaitienė, R. Jasaitytė, R. Jasinskienė, R. Kezys, J. Klivečka, M. Klivečienė, W. Kumet, E.

Po Lietuvos Vyčių centro valdybos posėdžio Šv. Jurgio parapijos salėje, Philadelphia, Pa., giedama Ilgiausių Metų prel. V. Martusevičiui, kuris lapkričio 27 švęs 85-tą gimtadienį. Nuotr. D. Bulvičiūtės

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirti, užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Atsilyginu už 1990 metus.

Prašau pratęsti prenumeratą 1991 metams.

Vardas ir pavardė.....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus kainuoja tik 15 dol. Visiem kitiem prenumerata — 20 dol. metam.

Siunčiu už prenumeratą \$.....

Už kalendorių \$.....

Spaudai paremti \$.....

Skiriu stambesnę auką 1990 – sukaktuvių 75 – metų progai.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI ŠIAS KNYGAS

A. Šapoka — Lietuvos Istorija, 20 dol.

J. Gliaudos — Atolas - Korolų sala, 9 dol.

J. Brazaičio — Raštai. Vieni vieni, 10 dol.

Tomo Venclovos — Tankėjanti šviesa. Eilėraščiai — originalai ir vertimai, 8 dol.

A. Merklio — Vincas Kudirka, 15 dol.

J. Audėno — Lietuvos Valstiečiai Liaudininkai, 15 dol.

A. Rūtos — Mėlyno Karvelėlio Šviesa. Romanas, 12 dol.

J. Audėno — Paskutinis posėdis, 5 dol.

K. Trimako — Ieškančiojo pėdsakai, 10 dol.

A. Paškaus — Asmenybė ir religija, 6 dol.

A. Tyruolio — Šiapus ir anapus saulės. Poezija, 5 dol.

600 m. Lietuvos krikšto jubiliejus. Albumas, 12 dol.

J. Aisčio — Poezijos rinktinė, 8 dol.

J. Puzino — Rinktiniai raštai, 2 tomai po 25 dol.

LEIDINIAI ANGLŲ KALBA

Bažnyčia Lietuvoje — spalvotas albumas. Priedas angliškai, 15 dol.

VI. Vijeikio — Lithuania My Heritage. Gausiai iliustruotas albumas, 20 dol.

Atlaidai — Lithuanian Pilgrimages. Foto albumas, 25 dol.

J. Stuko — Awakening Lithuania. Istoriniai bruožai, 10 dol.

S. Sužiedėlio — A History of the Church in Lithuania 10 dol.

My Dictionary — Mano Žodynas. Didelio formato spalvota knyga vaikams, 12 dol.

Persiuntimui pridodama 1.50 dol.

Šios ir kitos lietuviškos knygos bei lietuviškos muzikos plokštelės ir įvairūs suvenyrai gaunami Darbininko spaudos kioske, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

G. T. INTERNATIONAL parūpina jūsų giminėm bilietus iš Lietuvos į įvairius Amerikos miestus nesikrendant per Maskvą. Galimybės Riga/Kopenhaga (su nakvyne) Čikaga, New Yorkas ar Los Angeles. Taip pat siūlome Vilnius/Berlynas/Čikaga kaina nuo \$1020.00 iki \$1337.00. Vilnius/Berlynas/New Yorkas kaina nuo \$944.00 iki \$1261.00 ir Vilnius/Berlynas/Los Angeles kaina nuo \$1223.00 iki \$1623.00. Su jūsų giminėmis ryšį palaiko ir perduoda visas informacijas mūsų raštinės atstovė Vilniuje. Prašome kreiptis: G. T. INTERNATIONAL, INC. 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL. Tel. (708) 430-7272.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

LIETUVA AMERIKOS TELEVIZIJOJE

Asmenys arba organizacijos gali užsisakyti spalvotą dviejų valandų filmą, rodantį lietuvių pastangas atstatyti Lietuvos nepriklausomybę. Demonstracijos Bostone, Vilniuje, Maskvoje. Landsbergio ir Prunskienės interview su amerikiečių reporteriais. Senatorių diskusijos su politbiuro atstovais. Bush ir Gorbačiovo pasisakymai Lietuvos atžvilgiu. Pabaigoje Lietuvos vaizdų, žodžio ir dainų montažas. Įrekorduota VHS video kasetėje. Meniška paruošta, teigiamai ir plačiai aprašyta "Drauge" š. m. rugsėjo 28 d. Kaina su persiuntimu \$35.00. Čekj su savo adresu siųsti:

Feliksas Kontautas
747 E. Broadway
So. Boston, MA 02127
Tel. 617 268 - 5876

1990 M. KELIONĖS NEW YORKAS - RYGA

Ten ir atgal \$795 (tik už kelionę lėktuvu), Skrydžiai tiesiai į Rygą iš JFK per Helsinkį. Oro linija — FINNAIR. Skrydžiai kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį. Specialios kainos nuo 1990 spalio 1 iki 1991 kovo 31. \$16. "U.S. taxes" nepriskaičiuota.

KELEIVIAMS SU IŠKVIETIMAIS

Baltic Tours siūlo specialias lėktuvo kainas keleiviams, vykstantiems su asmeniškais iškvietimais. Kvietėjas jus pasitiks Rygoje. Jei reikės parūpinsime transportaciją.

LANKANTIS LIETUVOJE

Už žemas kainas galite apsistoti Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos viešbučiuose vienai arba dviem savaitėm.

HELSINKIS

Grįžtant, oro linijų kelias reikalauja vieną naktį praleisti Helsinkyje. Susisiekimas, pusryčiai, apgyvendinimas — keturių žvaigždžių Vaakuna viešbutyje; \$75 asmeniui dviese viename kambaryje. Atskiras kambarys \$109.

KELIONĖS SU PALYDOVAIS

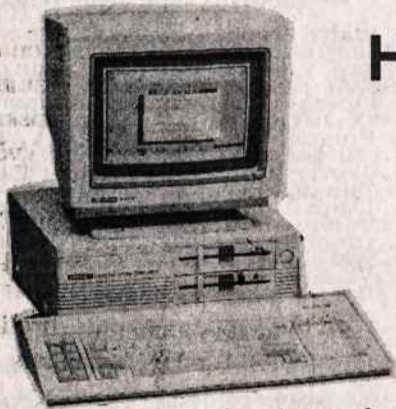
ŠV. KALĖDOS IR NAUJI METAI LIETUVOJE
15 dienų kelionė. 12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje, Finnair linija
Kelionė Nr. 1225 gruodžio 22 — sausio 5, 1991
\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko
\$1,999.00 iš Chicagos

NAUJI METAI LIETUVOJE — 15 dienų kelionė
12 naktų Vilniuje, 1 naktis Helsinkyje. Finnair linija
Kelionė Nr. 1280 gruodžio 29 — sausio 12, 1991
\$1,799.00 iš Bostono ir New Yorko
\$1,999.00 iš Chicagos

Smulkesnėms informacijoms ir brožiūrai kreipkitės adresu:

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA, 02164
Tel. 617 965 - 8080 Fax 617 332 - 7781

HIGH TECH KOMPUTERIAI

Mūsų parduotuvė, pirma ir vienintelė per emigraciją, parduoda aukščiausios kokybės įrengimus dėl biznio paskirties ir asmeniniam naudojimui. Mes turime 30-ies žymiausių firmų kompiuterius. Jūs nusipirksite mūsų parduotuvėje tik geriausią elektroniką, taip pat gausite tikrai profesionalų patarnavimą.

Mes parduodame visas kompiuterio atsargines dalis, reikmenis, ir programas. Mes turime didžiulį pasirinkimą. Televizijos aparatų, FAZ-ų, Kamkorderių, VSR-ų, Trumpųjų bangų radijo aparatų, 2-iejų kasečių rekorderių, telefono aparatų, telefono atsakymo aparatų, virtuvės reikmenų ir t.t.

Speciali kaina 220 Voltų Kompiuteriams ir PAL SECAM sistemos elektronikai, kuria jūs galite naudoti Lietuvoje ir Europoje.

Mes kalbame angliškai ir rusiškai.

41 W. 35th GATVĖ, tarp 5 ir 6 Avenues, Manhattan, NY
212 465-0621

DĖMESIO!

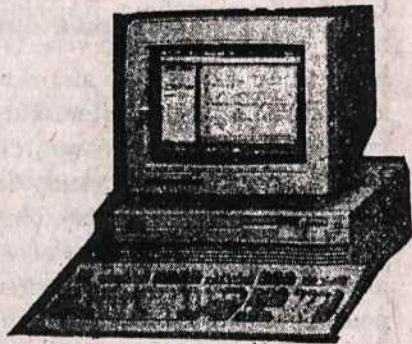
VISIEMS LIETUVIAMS, KURIE LANKOSI AMERIKOJE AR KURIE VYKSTA Į LIETUVĄ
ISIGYKITE VISUS ELEKTRONINIUS REIKMENIS PAGAL EUROPIETIŠKĄ 220 VOLTŲ ELEKTROS SROVĖ

TIMURS STORE JOY - LUD

ELECTRONICS
200 5TH AVE (tarp 23 & 24 Gatvių)
NEW YORK, N.Y. 10010
TELEFONAS (212) 807 - 8484

TELEVIZIJOS APARATAI (įvairaus dydžio ir įvairių firmų)

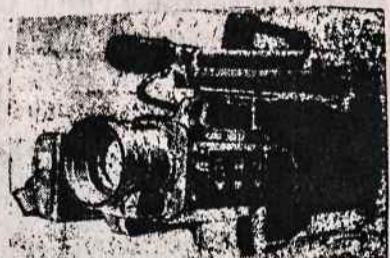
KOMPIUTERIAI LYGŪS IBM PC SISTEMAI SU SPALVOS REGULIAVIMO IR ATSPAUSDINIMO APARATŪRA

ELEKTRONINIAI PIANINAI ĮVAIRIAM NAUDOJIMUI

TELEFONŲ ATSAKYO APARATAI

PANASONIC M7 COMCORDER VIDEO FILMAVIMO APARATAI PAL SISTEMAI

ĮVAIRŪS RADIO APARATAI SU TRUMPOM BANGOM

VISA APARATŪRA TURI PAAIŠKINIMUS IR RUSŲ KALBA

VISA APARATŪRA TURI PAAIŠKINIMUS IR RUSŲ KALBA

MES TAIP PAT TURIME DIDELĮ PASIRINKIMĄ SONY, MAXWELL IR KT. ĮVAIRIAUS ILGUMO VIDEO IR AUDIO KASEČIŲ

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEW YORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y., 11418 718-441-6401

CHICAGOJ: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629, 312-737-2110
1445 So 50th Ave., Cicero, IL 60650, 708-656-2201
9525 So 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, 708-598-1333

FLORIDOJ: 400 70th Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706, 813-367-6304

DETROITE: 24060 W. 9 Mile Rd., Southfield, MI 48034, 313-350-2350

WATERBURY: 6 Congress Ave., Waterbury, CT 06708, 203-756-5223

Taupymo sąskaitos ir sertifikatai, įvairios paskolos, VISA kortelės ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje-KASOJE —

— Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol. —

“Sodauto” vakaronė

Bostono lietuvių etnografinis ansamblis “Sodauto” gruodžio 1, šeštadienį, 7:30 v. v. So. Bostono Lietuvių piliečių dr-jos salėje ruošia vakaronę. Į programą įeina dalis tų dainų, kurios buvo paruoštos Lietuvai, kai ją šią vasarą ansamblis ruošėsi aplankyti. Sumanymas negalėjo būti įvykdytas dėl Lietuvai paskelbtos blokados ir vizų sulaikymo. Ansamblui vadovauja Gita Kupčinskienė.

— Lapkričio 17 d. 7 val. vak. So. Bostono Lietuvių Piliečių

A. A. PETRAS BIZINKAUSKAS

Kard. Cushing ligoninėje, Brocktone, rugsėjo 19 širdies ligos iškankintas mirė prof. dr. Petras Bizinkauskas. Atsiskyrė

dr-jos salėje Tautinės Sąjungos Bostono skyriaus veiklos 50 metų ir *Dirvos* 75 m. sukakčių minėjimas.

— Gruodžio 1 d. 7:30 val. vak. So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos trečio aukšto salėje etnografinio ansamblio “Sodauto” vakaronė su programa.

— Lapkričio 24, šeštadienį, 7:30 val. vak. So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos trečio aukšto salėje metinis Bostono lituanitinės mokyklos banketas.

su šiuo pasauliu po 20 metų švietimo darbo, dar pilnai neišėjęs į pensiją. Jis buvo tik 64 metų.

Velionis visur aktyviai dalyvaudavo. Jis įsteigė Bridgewater State College skaitymo laboratoriją ir Baltų kultūros sąjungą, supažindino Brocktono vidurinę mokyklą su lietuvių kultūra ir įvedė lietuvių kalbos pamokas.

Be savo tiesioginio darbo, jis buvo Brocktono lietuvių tarybos vicepirmininkas, Massachusetts valstijos mokytojų sąjungos (Mass. Teacher Association) pirmininkas ir paskutinis Vyčių vadovas, daug prisidėjo prie Nepriklausomybės paminklo statymo. Taip pat bendradarbiavo su Holbrook ir Quincy mokyklų vadovybėmis švietimo srityje. Joks darbas jam nebuvo svetimas ir nebuvo tokio, kurio jis nebūtų atlikęs perlojišku užsidegimu.

Bizinkauskas buvo Dievo apdovanotas dangeliu talentu. Ypatingai jam, kaip Dainavos ainiui, buvo prie širdies muzika, dainos ir scenos menas. Grojo keliais muzikos instrumentais. Buvo suorganizavęs Brocktono čia gimusių lietuvių jaunimą (15-18 metų) ir pastatęs dvi Gilbert ir Sullivan operetas *Mikado* ir *The Pirates of Penzance*. Reikia įsivaizduoti, kaip tai buvo lengva paruošti “artistus” vokaliniai ir muzikiniai, atsimenant šių dienų nedrausmingą jaunimą. Bet jis, kaip pedagogas, mokėjo prie jaunimo prieiti.

Bizinkauskas buvo baigęs Maryknoll kolegiją bakalauro laipsniu. Vėliau Bostono kolegijoje (Boston College) gavo magistro laipsnį iš mokymo (education). Sunkiausia jam buvo pasiekti

daktarto laipsnį, nes reikėjo dirbti, studijuoti ir maitinti sep-

tynias, valgyti norinčias burnas (5 vaikai), bet jis ir tą vargą įveikė ir 1970 m. Bostono Universitete (B. U.) įgijo daktaro laipsnį. Koks tai buvo džiaugsmas.

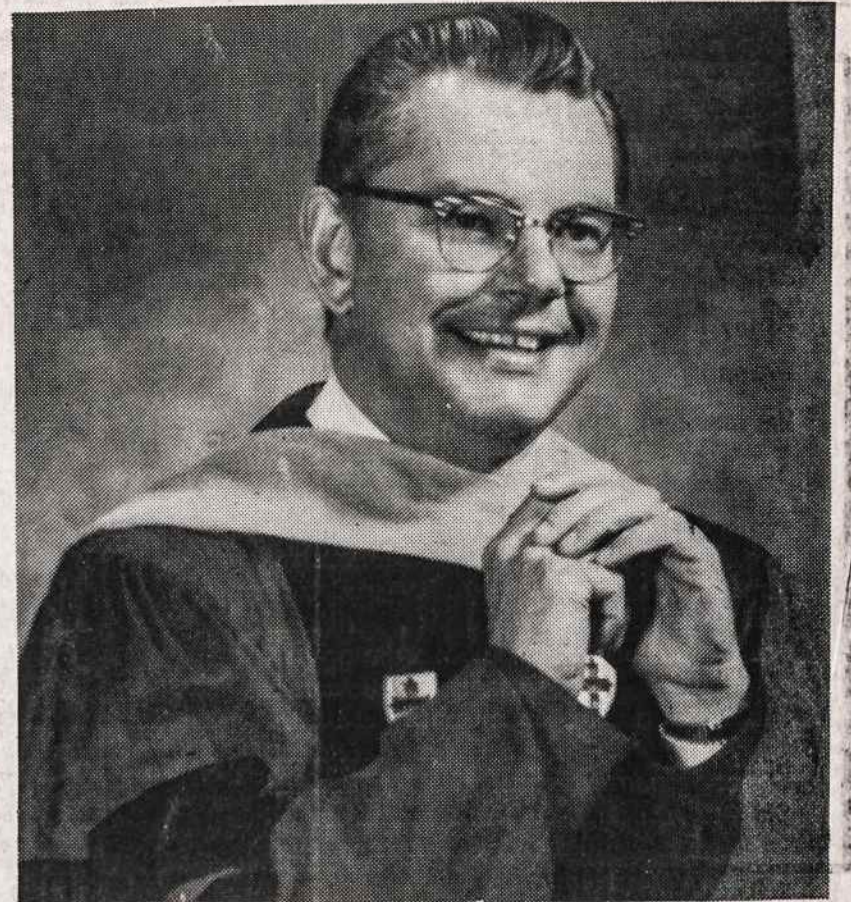
Profesoriavo Bridgewater State College, kol liga pakirto jo sveikatą. Dar prieš mirtį, kad ir sirgdamas, pravedė Nepriklausomybės paminklo šventinimo iškilmes.

Už katalikiškojo jaunimo organizavimą ir su juo veiklą prie Šv. Kazimiero parapijos jis buvo apdovanotas aukščiausiu medaliu “Pro Deo et Juventute”. Brocktone jis buvo taip pat Lietuvos Bažnyčiai remti būrelio pirmininkas, ir jo rūpesčiu išleistas vienas tomas Bažnyčios kronikos.

Paliko dideliame nuliūdime motiną Veroniką, brolių Stanley, seserį Veroniką Woynor, žmoną Veroniką Ivanauskaitę, sūnus Petrą, Andrių, Povilą, dukteris Marytę ir Verutę, ir anūkus Petriuką, Džefry ir Viliutę. Visi vaikai išmoksinti: Petras teisininkas, Andrius brokeris, Povilas — paskutinio kurso medicinos studentas, Marytė — Toronto Operos solistė, o Verutė — oro linijų lėktuvų lakūnė.

Velionis buvo pašarvotas Ed. Waitt šermentinėje, kur pirmą vakarą rožinį sukalbėjo klebonas kun. Petras Šakalys. Antrą vakarą atsisveikinimo žodį tarė kun. Albertas Abračinskas, kuris pažymėjo, jog “Petrai auklėti didelę katalikišką šeimą šiais laikais padėjo gal Šv. Dvasios radiacija”.

Gedulingos mišios už velionio sielą įvyko rugsėjo 22 Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje. Mišias aukėjo Bizinkauskienės

Dr. Petras Bizinkauskas

pusbrolis kun. Juozas Freitikas, asistuojant 8 kunigams, kurių tarpe buvo ir velionio pusbrolis kun. Henrikas Jurevičius. Bažnyčioje giedojo dukterė Marytė. Giedojimas buvo toks graudus, kad tartum reikė paskutinį su diev tėveliui. Mišių pabaigoje vyriausias sūnus Petras šeimos vardu tarė atsisveikinimo žodį.

Po to velionis buvo nulydėtas į Nukryžiuotojo Jėzaus seselių vienuolyną ir palaidotas vienuolyno kapinėse. Atsisveikinimo žodį tarė kun. A. Abračinskas. Sugiedotas Lietuvos ir Vyčių himnai.

Tebūna lengva Brocktono žemė, kuri priglaudė tave, per anksti iškeliausį.

Gili užuojauta mamai, broliui, seseriai, žmonai, vaikams ir anūkams.

V. Senūta

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas Petras Viščinis. 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telef. 508 586 - 7209.

A. A. LEONARDUI JUREVIČIUI

mirus, jo dukrai Emilijai Jurevičiutei, sūnui Zenonui Juriui, buvusiam Kasos bendradarbiui, ir visiem šeimos nariam reiškiam gilią užuojautą.

KASOS Vadovybė ir tarnautojai

A. A. LEONARDUI JUREVIČIUI

mirus, sūnui Zenonui, dukrai Emilijai, bei kitiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

New Yorko vyrų choras Perkūnas

A. A. LEONARDUI JUREVIČIUI,

mūsų kuopos nariui, mirus, reiškiam gilią užuojautą sūnui Zenonui Juriui su šeima, dukrai Emilijai Jurevičiutei ir kitiems artimiesiems.

N.Y. šaulių kuopos pirmininkas ir valdyba

A. A. LEONARDUI JUREVIČIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiam mūsų geriam bičiuliui: jo sūnui Zenonui Juriui su šeima, dukrai Emilijai Jurevičiutei, visiems artimiesiems ir kartu liūdime.

Dalia ir Lionginas Vaitkevičiai

A.A. LEONARDUI JUREVIČIUI

mirus, dukterį Emiliją ir sūnų su šeima nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi Giraitės kaimynai

Algirdas ir Dana Alksniniai
Vytautas ir Irena Alksniniai
Jonas ir Aldona Alytai
Petras ir Nijolė Baltrušioniai
Vytautas ir Birutė Ignai
Romas ir Daiva Keziai
Alona Pesytė
Gediminas Rajeckas
Antanas Tamošiūnas

A. A. ELENAI ŠAULYTEI,

Lietuvos Vyčių garbės narei ir mūsų kuopos ilgametei bičiulei, mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiam jos seseriai Tillie ir broliui Frank bei kitiems artimiesiems. Liūdim su visa mūsų organizacija.

Manhattano L.V. 12 kuopa, Edmundas Burba Cook — pirm.

A.A. LEONARDUI JUREVIČIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo dukrą Emiliją, sūnų Zenoną su šeima ir kartu liūdime.

Vanda Bagdonienė
Edvardas Senkus

A. A. LEONARDUI JUREVIČIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiam jo dukrai Emilijai, sūnui Zenonui su šeima ir kitiems artimiesiems.

Darbininko redakcija

A. A. LEONARDUI JUREVIČIUI

mirus, jo sūnui Zenonui, dukteriai Emilijai ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Rima ir Kęstutis Čerkeliūnai
Kęstutis Jonynas

Bostone atidarytas didžiausias Amerikoje lietuviškų meno dirbinių salionas

DOVANA

Norintiems įteikti lietuviškų suvenyrų savo giminėms ar draugams Šv. Kalėdų, Naujųjų Metų, įvairių jubiliejų ar bet kuria kita proga – siūlome platų pasirinkimą.

Galite įsigyti:

- * žymiausių išsvijos ir Lietuvos menininkų paveikslų, grafikos darbų, medžio drožinių;
- * Tautinių rūbų, juostų, gintaro, stiklo ir keramikos dirbinių su lietuviška ornamentika;
- * Tautinių vėliavų, Vyčių, įvairiausių lipdžių;
- * Knygų apie Lietuvą anglų kalba ir Lietuvos žemėlapių;
- * audio ir video kasetių su naujausia lietuviška muzika;
- * tinkančią Lietuvos dažnumams video aparatūrą ir kitas elektronikos sistemas žemomis kainomis.

Visą tai galima užsisakyti pagal katalogą kurį galite gauti atsiuntę 2 dol. čekį firmai BALTIC ASSOCIATES, LTD P.O. Box 1406 GMF Boston, MA 02201 Tel. (617) 269-4455 • Fax (617) 268-8376 368 Broadway, So. Boston, MA 02127

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!
That's what BANKING-BY-MAIL is
Greitai, prieinamai, privaciai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kurio laiku. Jūsų siunta gaves, bankas tuoj pat trukia sumą į sąskaitą. Prideda ir užtikrinamas, kad jūsų pinigai nepelno aukščiausius procentus, išdėliamus įstatymų. Dėl lengvo taupymo būdo per pašta skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykite paduotais adresais.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Administr. .... (718) 827-1351
Redakcija. .... (718) 827-1352

Spaustuvė .... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ... (718) 827-7932
Salė (kor.) .... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: lapkričio 17, šeštadienį, literatūros šventė, premijų įteikimas, koncertas. Rengia Lietuvos Rašytojų draugijos valdyba.

Mečys Vilkas, 64 metų, staiga mirė lapkričio 9 penktadienio vakare, grįžęs iš darbo. Buvo kilęs iš Kauno. Po karo iš Vokietijos buvo nuvykęs į Venecuelą, iš ten atvyko į Ameriką. Buvo nevedęs, jokių giminių čia neturėjo, dainavo vyrų chore. Laidotuvėmis rūpinosi Romas Šidlauskas.

Leonardas Jurevičius, gyvenęs Lindene, N.J., mirė lapkričio 7, buvo 88 metų. Palaidotas lapkričio 8 Putname, kur yra palaidota anksčiau mirusi jo žmona. Liko dukra Emilija ir sūnus Zenonas Jūrys su šeima.

Antanas Pesys, gyvenęs Giraitėje, 98 metų, mirė lapkričio 10. Liko dukra Aleksandra Pesytė ir kita dukra Irena Alksnienė, Vytauto Alksninio žmona su šeima.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, lapkričio 11 išvyko į Washingtoną, kur dalyvaus Amerikos vyskupų konferencijos metiniuose posėdžiuose. Vysk. P. Baltakis taip pat dalyvaus Rytų ir Centrinės Europos Bažnyčios pagalbos komiteto posėdžiuose.

Literatūros šventėje pradžioje bus premijos įteikimas poetei Editai Nazaraitei, kuri yra ir dailininkė ir publicistė. Specialiai į šventę atvyksta iš Toronto. Ji pasiskaitys savo poezijos iš praeitais metais išleistos knygos *Mechaninė mūza*. Iš Chicagos atvyksta poetas Kazys Bradūnas, prieš daugelį metų čia buvęs ir skaitęs iš to meto rinkinio *Morenų ugnys*.

Iš Montrealio atvyksta solistė Gina Čapkauskienė, savo dainavimu papildžiusi ir papuošusi ne vieną literatūros vakarą. Jai akomponuos lietuvių draugas pianistas William Smiddy. Po koncerto — kavutė ir vakaronė. Koncertas vyksta Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Pradžią 7 v. v. Visi kviečiami ir laukiami. Tėv. Petras Baniūnas, OFM, buvo išvykęs į Lietuvą, kur praleido tris savaites, lankydamas savo gimines apie Anykščius. Taip pat buvo ir Kretingos vienuolyne. Grįžo lapkričio 10.

Lietuviški raguoliai — ša-kočiai kepami pagal Punsko lietuvių receptą. Kreiptis į Birutę telef. 718 235 - 5272. Kepinių skonis labai geras. Kainos prienamoms. Parduodamas pilnas raguolis, o taip pat dalimis — pagal svorį.

Šiaurinės New Jersey valstijos Lietuvių-Amerikiečių klubas vėl praneša apie naują lietuviškos informacijos kursą County College of Morris patalpose. Tema "Lithuanian Folk Art and Culture". Dėstytoja — Aldona Pintsch. Kursas pradėdamas lapkričio 15, tęsis iki gruodžio 10. Dėl informacijų ir registracijos skambinti 328 - 5180.

MIRĖ LIETUVOS VYČIŲ GARBĖS NARĖ ELENA ŠAULYTĖ-SHIELDS

Elena Šaulytė (Helen Shields) Lietuvos Vyčių organizacijos garbės narė ir pirmoji moteris centro valdybos pirmininkė, staiga mirė lapkričio 9, penktadienį, savo namuose Philadelphia, PA. Nuliūdime paliko seserį Tillie Pryor ir brolių Frank Shields.

PADĖKA

Štai mes jau Californijos kalnuose, šalia dukters ir anūku.

Lūdna buvo palikti New Yorką. Jautėme, lyg atsiskirdami su šeima, su kuria tiek daug metų bendravome, kartu dirbome sau ir Tėvynei.

Skubus išvykimas neleido atsisveikinti su draugais, giminėmis, pažįstamais.

Didelis aciū vyr. skautėms — "Vilijos" Židinietėms už suruoštą sesės Irenos Garunkštienės

Petras ir Genovaitė Šlapeliai
8212 Blackwillow Circle, Apt. No. 206
Anaheim Hills, CA 92808

RŪKYTOS MĖSOS GAMINIAI ŠVENTĖMS — aukštos kokybės. Pristatoma į namus Lietuvoje. 84 dol. TRANSPAK, 2638 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. Telef. 312 436 - 7772.

Ieškoma lietuvių moteris, kuri galėtų kartu gyventi ir dirbti namų ruošos darbus. Skambinti 1 (203) 938 - 9522.

Išnuomojami du butai gerame Richmond Hill rajone. Kiekvienas butas turi 3 didelius kambarius. Buto nuoma — 500 dol. Be mažų vaikų. Skambinti 847 - 4496.

"Medaus" koncertas Hartforde

"Medaus" ansamblis iš Lietuvos atvyksta į Hartfordą. Ansamblio koncertas bus lapkričio 24, šeštadienį, 7 v. v. Šv. Andriejaus parapijos salėje, 396 Church St., New Britain, Conn.

Veiks valgių ir gėrimų baras, bus turtinga loterija. Įeinant au-kojama 15 dol. asmeniui.

Rezervacijas priima B. Berastienė 521 - 5773, B. Zdanytė 232 - 5151.

Koncertą rengia Hartfordo LB apylinkės valdyba.

Naujų Metų sutikimas šiemet vėl ruošiamas Kultūros Židinyje. Šokiams gros populiarus Lietuvos estradinis ansamblis "Medus". Baliaus rengėjai — N. Y. Lietuvių Atletų Klubas ir Maironio šeštadieninė mokykla. Netrukus bus paskelbtos detalės, o tuo tarpu visi planuokime Naujus Metus sutikti Kultūros Židinyje.

Solistė Gina Čapkauskienė iš Montrealio lapkričio 17 dainuos New Yorko lietuvių Kultūros Židinyje, Literatūros šventėje, o lapkričio 18 Apriškimo parapijos salėje minint Lietuvos kariuomenės šventę

Stasys G. Zikas iš Melrose, Mass., atsiuntė prenumeratos mokesčių ir Darbininko jubiliejinių metų progą pridėjo 50 dol. auką. Labai aciū už paramą.

Ieškoma vyresnio amžiaus moteris, kuri galėtų su mumis gyventi ir padėti prižiūrėti 90 metų amžiaus moterį. Mašalaitis, netoli Philadelphia. Skambinti 215 687 - 3048.

LITERATŪROS ŠVENTĖ KONCERTAS

1990 lapkričio 17 d., šeštadienį, 7 v.v.
Kultūros Židinyje, Brooklyne, N.Y.

Įteikiama:

- Lietuvos Rašytojų Draugijos metinė premija
- Aloyzo Barono vardo novelės konkurso premija

Dalyvauja:

- EDITA NAZARAITE — šių metų literatūros premijos laimėtoja, laureatė, poetė, dailininkė.
- KAZYS BRADŪNAS — poetas, daugelį premijų laureatas
- GINA ČEPAUSKIENĖ — solistė
- WILLIAM SMIDDY — pianistas

Po programos — kavutė
Įėjimo auka — 10 dol.

Šventę ir koncertą rengia ir visus atsilankyti maloniai kviečia

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS VALDYBA

DARBININKAS

MINI SAVO

75

METŲ SUKAKTĮ

1990 m. gruodžio mėn. 2 d.

11 val. Apriškimo parapijos bažnyčioje mišias aukoja ir pamokslą sako vysk. PAULIUS BALTAKIS, OFM. Koncelebruoja apylinkės lietuvių kunigai

3 val. popiet Kultūros Židinyje akademija — koncertas. Invokaciją sukalbės Lietuvos pranciškonų provincijolas TĖV. PLACIDAS BARIUS, OFM. "DARBININKO" apžvalgą padarys redaktorius ir rašytojas PAULIUS JURKUS. Sveikinimai. Meninę programą atliks solistas ALGIS GRIGAS iš Chicagos ir solistė JOLANTA STANELYTĖ iš Vilniaus. Jiems akomponuos pianistas virtuozas POVILAS STRAVINSKAS.

ĮĖJIMAS 10 dol.

VISUS NUOŠIRDŽIAI KVIEČIA DARBININKO LEIDĖJAI
ADMINISTRACIJA IR REDAKCIJA

LIETUVOS KARIUOMENĖS 72 M. ATKŪRIMO
SUKAKTIES MINĖJIMAS

lapkričio 18 d. Apriškimo parapijoje
11:00 val. iškilmingos pamaldos parapijos bažnyčioje už žuvusius karius — kovotojus dėl Lietuvos laisvės.
12:30 val. parapijos salėje akademija

Paskaitą skaito dr. BRONIUS NEMICKAS
Meninėje programoje dalyvauja:
solistė GINA ČEPAUSKIENĖ
pianistas WILLIAM SMIDDY
poetas KAZYS BRADŪNAS

Vaišės ir ZIGMO RAULINAČIO knygos "Karaliaus karai"
sitikimas. Kalba rašytojas PLAULIUS JURKUS
Būtų iškilmingiau, kad organizacijos šventėje dalyvautų su vėliavomis
Šventės išlaidoms padengti aukojama.

RENGIA: RAMOVĖNAI, BIRUTIETĖS IR ŠAULIAI